جانانه کله

خو راپیښنه وکړه

د باز محمد عابد

شعرونو ټولګه

د انټېرنېټ په مخ ترتیب کوونکې : سمسور حبیبي

له عابد نه مې باز ډېر خوښيږي

د ټولو عابدانو په مخ کې دې دیوال وي. زه زمونږ د بهیرونو او زمونږ د بنډارونو بازمحمد عابد یادوم. څو ځلې مې ورته ویلي دي چې هلکه بازه ! که نور نومونه دربانديې دریدلي دي نو باز خو دې خپل نوم دی او د عابد پر ځای د غزلونو په مقطع کې باز راوله. او بیا له تا نه خو هغه ظالم باز نه جوړوو چې د زرکو او زاڼو او سپینو کوترو په وینو یې منګولې سرې وي. باز په موسکا کې راته وایي چې نه، زه د عابد نوم نه بدلوم. ځکه چې دا نوم پر ما باندې "چا" ایښی دی.مونږ نه پوهیږو چې هغه ښکلی څوک به څوک وي چې باز یې عابد کړی دی. باز سره له دې چې عابد پاتې شوی، بیا یې هم دا ښکلې ګناه هر ځل کړې ده چې د غزل او سندرو په زرکو، زاڼو او کوترو یې د خپل خیال منګولې سرې کړي دي. د عابد یا په بل عبارت زمونږ د بنډارونو او بهیرونو د باز دا ظلم دومره نازنین دی چې انصاف ورته په دوه لاسي سلامونه کوي. زه د باز د ګرانو لوستونکو سره د باز د کتاب په باب نه غږیږم. زه ډېرې خبرې د باز په هکله لرم. باز سره له دې چې د افغانستان د څه کم دوی لسیزې غمیزې نه یې ډېر دردونه اخیستي او د ژوند شپې یې پرې شاعرانه کړي دي. فطرتاً هم شاعر دی د باز یو ورور د روسانو د شوبلې تر زنځیرونو لاندې شهید شوی دی او د بل ورور یوه پښه یې د روسانو په ماین غوڅه شوې ده. دا غمیزې او دردونه باز د خپل فطري شاعرانه طبعې په رنګ کې رنګ کړي او غزلیزې کړې دي. باز دا ټولې دردونکې پیښې د تنکي زلمیتوب په تنکیو شیبو کې لیدلې او د خپل تنکي غزل پر اوږو یې را رسولې دي. کله کله د غمونو او دردونو دا بارونه دومره ردانه شي چې د باز د غزلونو پر تنکۍ ملا نه راوړل کیږي. نو خامخا به د ده د زړه پر دمه ځای کې دمه جوړوي. په راتلونکې وخت کې به دا سندریز بارونه په ډېر هنر د غزلونو او سندرو پر اوږو داسې راوړي چې نه یې د غزلونو او سندرو ملاوې ماتې شي او نه سندریز بارونه ولویږي. باز لوړ دنګ ، سور او سپین سړی نه دی، بس یو موټی لونګ دی چې د غزل د سرښۍ بالغې پر سینه له زنګیدو سره جوړیږي. سترګې یې د باز غوندې ښکلي دي. کله کله یې سترګې سرې سرې ردې هم پیدا کوي

چې د دې لنډۍ د رايادولو او انځورولو هنداري ښکاري:

ستـــــرګې دې سرې ردې ردې دي
ردې ردې د ښامارانو سترګې وينه

د ښارمار ذکر راغی. د مارانو او ښامارانو په ليدو به ځيني خلک بوږنيږي خو باز هغه شاعر دی چې په هر څه کې ښکلا لټوي. دی په خپل غزل کې ځای ځای د مار هغه هم د "مارې" د ښايست يادونه کوي. باز وايي چې دمار سترګې مې ډېرې خوښې دي. وايي چې د مار ميناتوري شوې څرمن کې چې خدای کوم ښايست ځای کړی دی په ډېرو موزونو ښايستونو کې هم نه شته.

هـــــوده د ميــــنې پــــر اثر نه کوي
د سينې دښته کې مــــې مــــاره ګرځي
لړمې د مينې پـــه هـــوده کې واخله
روح مې په بين دې لــکه مــــاره ترم
د روح سرود مې ورتـــه بـــين غږوي
د سينې دښتې تــه مې مــــاره راځي
د روح بين غږومه چيـــرته ماره لټوم
اوبو غوندې د غره لمن کې ماره لټوم

پورتنۍ له پرتمه ډکه ښکلاپرستي د باز ځانګړنه ده. " له سرو سترګو تر سرو سترګو" په شعر کې يې د ماشومتوب په خاورو او دوړو د سرو سترګو انځور کښلی. په ځوانۍ کې يې د هغو سترګو انځور کښلی چې د ژوند په هينداره کې يې د نظر له لاسه د ارمان تصوير ښوييږي. باز ته د ده د غزل په سر سوګند ورکوو چې د

سرو سترګو دا ډول لوبې به پرېږدي. عابد دې د تورو او کلماتو سرکش ښامار ته د غزل شپیلۍ وغږوي او د ښایست لعل دې ترې راولجه کړي. باز دې د خیال سترګې د سندرو او غزلونو پر مرغانو سرې کاندي.
موږ څه کم دوی لسیزې غمیزې او تراژیدۍ ځپلي خلک یو خو د غره غوندې دروند انتظار مو د صبر پر اوږو

تر دې دمه رارسولی دی.
ستا د راتلو په انتظار انتظار
داسې ولاړ یم لکه غر وي غلی
ستا د وصال روژه په خوله پاتې یم
د یتیمانو خو اختر وي غلی

لکه مخکې چې مو وویل باز فطرتاً د شاعرانه اروا څښتن دی. دی له یوې ورځې نه بلې ته پسې غزلیز کیږي. له هغې ورځې را په دې خوا چې زموږ د ادبي بنډارونو او افغان ادبي بهیر غونډې پیل شوې د باز غزل د څپو د ښایستونو ګلکځونو ته منګولې وغځولې. حالات لولپه دي خو دا چې باز د وطن ګلورین او غزلیز پسرلي " استاد محمد صدیق پسرلي " د هنر تر سیوري لاندې رارووان دی، نو دې لولپه حالاتو ته هم د غزل د ښایست وسله نه ږدي.

سیوری مې په سر د پسرلي ګرځي
شکر د ورمو د بهیر غړی یم

د باز غزل لکه د ګلاب پاڼه، لکه د پرخې دانه هم ښکلی دی او هم روڼ او بې تکلفه.

په رخسار یې لکه پرخه نه ځاییږم
دا رنګینه حادثه مې لکه لمر خوري

باز د يوې شاعرۍ او مضطربې اروا څښتن دی. ځان لا زړی ورته ښکاري، د شين کيدو او غوړيدو هيله لري. سره له دې چې د غزل غوټۍ يې په غوړيدو دي، خو ويريږي چې ښکلي به مې وغورځوي:

مه مې غورځـــوه د غــورځيدو نه يم
و مې کـــــره شين بـــه شمه زړی يم
مينه غواړم، زړه غواړم له ښکليو نه
سوال يمه لا هغسې نيـــــــمګړی يم

د باز په شخصيت کې مينه، ښکلا پرستي، عاطفه او صميميت ټول راټول دي. او دا ټول هغه څه دي چې د شعر روح او وجود ترې جوړيږي. باز د ماشومتوب خاطرې او د ژوند ځينې پيښې لري چې موږ په بار بار اوريدلي دي او بيا يې هم په اديدو نه مړيږو. د ماشومتوب يوه عاطفي کيسه يې د دې له پاره دلته را اخلم چې د ده په شاعرانه شخصيت او د ده په اوسنيو او راتلونکو شعرونو کې به يې عاطفي اغيز خامخا وي:

"باز ماشوم و. د نورو ماشومانو غوندې د ګوډي پران لوبه خوښه وه. خپل ګوډي پران ته يې د دې له پاره ښيښنه يي تار اچولی و چې له ګوډي پرانونو سره د جنګ په وخت کې يې تار پرې نه شي. ګوډي پران يې هوا ته جګ کړی و. ګوډي پران د وړې شاهين په شان حملې کولې، په چل چل يې ښيښنه يي تار را کش کاوه. د ګوډي پران ښيښنه يي تار يې د بل ماشوم د ګوډي پران پر ځای په آسمان کې د يوې الوتونکې توتکۍ له تنکۍ مرۍ نه راتاو شو. د تار د کشولو سره سم بې سره توتکۍ لاندې راپريوته او د باز په پښو کې ولويده. بازد توتکيو په باب ډېرې کيسې اوريدلې وې، چې دا فقيره مرغۍ ده. د دې مرګ لويه ګناه ده. د باز په سترګو کې اوښکې راغلې. د ښيښنه يي تار غوټه يې له لاسه ولويده او ګوډي پران لکه د وزر ماتي مرغه ورو ورو رالويده او اخر په يوه ونه کې بند شو. باز توتکۍ په کوچنيو لاسونو کې راواخيسته. نور ملګري ماشومان يې هم دهغې په وير کې له ځانه سره ملګري کړل. د باز په سترګو کې اوښکې پنډې وې او نورو ملګرو د ده په سترګو کې غمګينې او وارخطا سترګې ګنډلې وې. باز توتکۍ په کفن کې پټه کړه. کوچنوټی قبر يې ورته جوړ کړ او ماښام کې يې حلوا پسې وايسته."

دا عاطفه او داسې نورې ډېرې عاطفې د باز په روح کې روانې دي. زه خو فکر کوم چې دا عاطفې او دا تراژیدۍ د باز په غزل او شعر کې لا پوره پخې شوي نه دي. دی به په غزل او شعر کې هغه وخت قیامت کوي چې دا عاطفې، مینې او تراژیدۍ پوخوالي ته ورسوي او خامې ترې پاتې نه شي.

د پسرلي په وخت کې له کلیو نه غرونو او شنو ورشوګانو ته کډې لیږدي، نوکله چې د باڼډو میلې ته نیژدې شي، پیغلوټې نجونې له قافلې نه د هوسیو په څېر په ټرپکو ټرپکو مخکې شي. په ټرپ کې میلې ته ځانونه ورسوي. د باڼډو جونګړې او څېرونه جارو کړي. اورونه بل کړي او له چینو نه اوبه راوړي. همداسې د باز د شعر قافله ورو ورو روانه ده. د خیال پیغلوټې نجونې یې په غزلیزو ګامونو د خپل شعر له قافلې نه وړاندې روانې دي چې د ښکلا په ورشو او میله کې ورته دمه ځای وګوري.

د شیبو شاعرانه کول د شعار دنده ده. باز باید د ښایست او آرمان توټکۍ د شعر په دم راژوندۍ کړي. د باز د غزل مسرې باید د هغې شوبلې د زنځیرونو انځور وي چې زموږ شیبې او آرمانونه یې شهیدان کړي دي.

د شهـــــیدو ګلغـــــوټیو جنازې وي

زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

د باز په غزل کې ساده ګي او رواني ده. ساده ګي په دې مانا نه چې ګنې شعریت په کې نه شته. زما مطلب دا دی چې بې ځایه او بې مفهومه ابهام، له ښکلا نه لیرې پیچلتیا او تصنع په کې نه شته. د بې مفهومه ابهام هغه پیچومی نه لري چې د لوستونکو او اوریدونکو د ذوق پښې په کې تناکې شي. ډېرې غزلې یې په لنډ او روان بحر کې دي. د غزلونو مسرې یې هم ډېر ځله له پنځو بیتونو اخوا نه اوړي. د شاعرانه طبعې الوت یې د هغه نه ستړې کیدونکي مرغه غوندې نه دی چې تر ډېره په آسمان کې وګرځي راوګرځي. بس د باز د شاعرانه طبعې الوت د زرکې غوندې لنډ دی او یا کله کله د باز د غوټې په څېر تیز او لنډ دی چې په لنډه فاصله کې په یوه غوټه ښکار کوي.

د باز په غزلونو کې د غمیو په څېر تراشلي او ځلیدونکي مسرې ډېرې پیدا کولی شو. که په ډېرو غزلونو کې یې ښکلې او د لوړ شعریت لرونکې مسرې نه وي هم خو له شعریت او شاعرانه مفهوم نه به ډېرې راپریوتې هم

نه وي. باز خپل نوي ویل شوي شعرونه موږ ته تل په ویره ویره اوروي. غزلونه یې ډېر ځله زموږ د ځوانو شاعرانو، لیکوالو او کره کتونکو ملګرو هر یو نورالحبیب نثار، مصطفی سالک او حنیف خلیل د ډېرغوځ خو ښکلي نقد (کره کتنې) د ځلوونکو او تراشونکو تیشو له تیرو څوکو تیریږي. ځکه خو د باز په شعرونو کې کمزوري شعرونه لږ موندل کیږي. د باز غزل زموږ د بهیرونو او بنداړونو نور ملګري هم اوري او لولي، خو هغوی لږه ګوزاره ورسره کوي او کله کله یې پر کمزورو مسرو هم سترګې پټوي.
د باز په غزلونو کې یو بل ټکي ته هم اشاره باید وشي چې هغه د سندریز وزن درلودل دي. د دې ډول وزن ځوند په موسیقۍ کې یو په دوه کیدای شي.

څه ښه و چې جانان په تصور کې راته ویلې
راځه کینه دمه شه زوروره چـــــیرته ځې؟
د شر د سوداګرو قافلې بازار تــــه راغلې
لږ وار وکړه د امن پیغمبره چیرتــــه ځې؟

د باز له شعر نه زیات شعریت د ده په ناسته او د ژوند سره په شاعرانه برخورد کې دی. باز لا د خپل زړه کولپ د شعر او غزل په کیلي نه و خلاص کړی چې صوفیانه او رندانه شعرونه به یې لوستل. د خانقاه په تاخ کې به یې ډیوې بلولې، اوږدې شپې به یې په الله هو رونولې او د خپل پیر په صوفیانه کړۍ کې له ټولو مریدانو کشر مرید و. په غزلیز باګرام کې د افغانستان د اواره او مهاجرو شاعرانو ځینې شوزنده او له درده ډک شعرونه به یې د سپیدې، خپلواکۍ او ځینو نورو خپرونو کې لوستل او د ده پر شاعرانه روح یې سندریزه زلزله وروسته.
د استاد پسرلي د زرکې ترانو یې روح د سترې زرکې په څیر د وطن په سردرد کې وګرځاوه. د استاد شپون د مور ویرنې شهکار شعر په وار وار وژړاوه.
"میلون شپږ شلې نه دي چې په ګوتو دې شمیرلی"

د مور د ویرنې دې نیم بیتي د ده د یاد او احساس پر دښته د وطن یو نیم میلون شهیدان د ع=غاټولو په شان راوټوکول. ده په دې غاټولو کې د خپل شهید ورور انځور لټاوه چې پر سترګو به یې د اوښکو مهر ولګیده او د یوې سلګۍ سره به ترینه ټول لکه په غشو لګیدلي کبلي وتښتیدل. "بس د لمدو ختو لرې اوبه دارو وي"

د شعر د ښاپیرۍ د جادو د شین ښکي طوطي له مښوکې یې کیلي راواخیسته او د خپل زړه کولپ یې پرې خلاص کړ. د نقشبندیه پیر په ځای یې د شعر له پیره نه لاس نیوی وکړ:

تعبیر یې د سندرو د مغان له پیره غواړم

بیګاه راته په خوب کې پرښته وه چې راتله

د خانقاه پر ځای یې په خپل زړه کې د شعر ډیوې ولګولې:

دا چې زه یې سره کمبه کړم، آتشي جمال د چا و؟

ابدي فراق یې راکړ، د یو شپې وصال د چا و؟

زما ختې تمنا د میخانې د جام لرله

خو کوزه یې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د خستې په ښاریه کې د نیستۍ سودا وه ګرانه

د عابد خودي په تن وه، وایه نور مجال د چا و؟

د باز په غزلیزه شاعرۍ باندې "د نکریزو پاڼه" نوم ایښودل شوی دی. د نکریزو پاڼه په خپل ظاهري شین والي کې د ښایست باطني سره هم لري. د نکریزو پاڼه شاعرانه ذوق ته عجیبې ښکلاوې وریادوي. د ناوې سره لاسونه، د اختر ورځ او یا پر نکریزو ټکور شوي لاسونه. د نکریزو پاڼه دا ټولې ښکلاوې په خپلباطن کې لري. خو دا باطني ښکلاوې هغه وخت ظاهروي چې د نکریزو پاڼه پاڼه په درغنې میده کاندي. د باز د غزلونو ډېر غزلتوري د نکریزو د پاڼو په څېر د حالاتو او کیفیاتو په درغنې میده شوي او د هنر د ناوې لاسونه پرې سره شوي دي.

د باز د شاعرۍ د بنیاد خښته د کابل له درد او د باګرام د تغزل له رنګ نه جوړه شوې ده. خدای (ج) دې باز ته ډېر عمر ورکړي چې د غزلپرستو او شعر پرستو له پاره د سندرو غزلیزه او ښکلې ماڼۍ ودانه کړي.

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښته ساتمه
په مخه مو ژیړې ګلونه
کاروان، پېښور، ناصر باغ نوی کمپ
۱۳۷۵/۹/۲۶
۱۶/۱۲/۱۹۹۶

منګی

قدر يې زيات شو چې ستي شو په شرر منګی
ځکه يې پيغلې جينکۍ اوس وړي په سر منګی

له پښو نه سره پورې واخلي خوشبويي د جونو
کلاله ځرنګ دې جوړ کړی په هنر منګی

غوږ يې د زړه درزا ته ايښی وي په ترخ کې د يار
له پټو زړونو باخبر وي بې خبر منګی

په ډکيدو کې چې ځټ ځټ په خندا وخنديږي
مظاهره کړي د وصال په مازيګر منګی

مور ته به څه بهانه کوې ته لا وړه يې ګلې
چې د اشنا سره دې مات کړ په ګودر منګی

عابده کاش چې ته کلال وای جوړول دې منګي
له خپلې ختې نه دې جوړ وای د دلبر منګی

غزل

هوش مې د مینې په لمســـــون د لیونو پسې ځي
تږی نظر مې ستا د چم کـــږو کوڅـــو پسې ځي

زه خو دا ستا د غمه شپه او ورځ لوګی لـــوګی یم
دا خلک نه پوهیږي هسې سپـــیلنـــو پـــسې ځي

دا دې کوم راز دی د وصـــــال و فراق نه پوهیږم
ګله چې پرخه ستـــــا لــــه مخ نه پلوشو پسې ځي

راته نسیم په غـــــوږ کې وی چې پرې غزل ولیکه
د یار خـــــوشبـــو دې راسره غږ د پردو پسې ځي

شور ګډ شو خلکو وی چې حسن په بازار خرڅیږي
یوسف د مصر د یعـــقـــوب د اخیستو پسې ځي

دا قـــافله د ژوند عابــــد ه مخ په وړاندې درومي
څــــــومره چې تللي دي راغلي به په تلو پسې ځي

غزل

چې له ليمو نه مې نظر پريوزي
د ښکلو قدر مې په سر پريوزي

ارمان مې داسې نيمه خوا پاتې شي
لکه چې بې ديدنه لمر پريوزي
ستا د وصال د يوې شېبې په بدل
داغ مې د هجر په ځيګر پريوزي
د انتظار په للمو للمو دښتو
تور مې اوبه شي له بصر پريوزي
ته چې د کاڼي زړه سينه کې لرې
زما د آه به څه اثر پريوزي
اوس په هجران کې د وصال يادونه
لکه مرهم چې په پرهر پريوزي
هسې پنا شوې د عابد له سترګو
لکه چې ستورې د سحر پريوزي

غزل

چې تصور مې د صـــــنم ورانيـــږي
جوړ سلسله د هـــــر ستم ورانيـــږي

په دغه بر کلي کې څنـــــګه شور دی
ملګرو بيا د چـــــاحـــــرم ورانيږي

خدای خبر بيا دې پــــه زړه څه تيريږي
چې ستا کوڅه کې مــــې قدم ورانيږي

عابده داســــې ښـــــاريه کې اوسې
وران خو لا څه چې په کې سم ورانيږي

غزل

د غيرت او ننګ جـذبه لا د پښتون شته
څو يې تن کې لا يـوه قطره د خـــون شته

که ماضي په زنده ګی چړې ســـرې کـړي
اميدونه مستقبل ته د ژونـــــدون شـــته

د ظلمت تياری که شته دی لا خـو شپه ده
پسې وار هم د روښـــانـه سباوون شته

که فلک رابـــانـدې خپلې چارې وکړې
راتـــه زيـری د زمـــا د اوښـــتون شته

که د وخت څپيړو مـــوږ ســره جلا کړو
دې ټوټې ټوټې ولس ته پـيوستون شته

که منزل څومره مشکل وي پروا نه شته
حوصله لا د عـــابـــد سره د يون شته

غزل

د فاصلو لړۍ د مینې له نظر تیریږي
احساس مې وبوږني سلګۍ شي له بصر تیریږي

د لاشعور نه یې شعور ته کډه کړې ده نن
جانان زما د سینې دښت کې په سفر تیریږي

تکل مې کړی دی چې لارې د ګودر ښکلووم
ډېرې پیغلوټې په دې لار هر مازیګر تیریږي

د زړه جونګړه ورانوي په یو نظر د جمال
زما قاتل زما په سیمه بې خطر تیریږي

د سباوون زیري د لمر بانه موسکي موسکي کړي
د سپیدې څرک چې د افق په سم او غر تیریږي

غزل

دا چې زه يې سره لمبه کړم، آتشي جـــمــــال د چا و؟
ابدي فراق يې راکړ، د يوې شپې وصــــــال د چــا و؟

زنــګيدمه، تــا ويـــدمه د پريـــشانه زلـــفو تال کــې
اوس چې خاورو کې لغړيږم، ها رنګينه خيال د چاو؟

زمـــا ختـــې تـــمــنا د ميکـــدې د جـام لړله
خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د هستۍ په ښاريه کې د نيستۍ سودا وه ګـــرانه
د عابد خودي په تن وه وايه نور مـــجـــال د چاو؟

غزل

پرخه د سحر چې د ازغو په څـــوکـــو وزانــــګي
اوښکې مې ډيوې شي د ښو په څوکو وزانـــــګي

دا د زړه کنډول به ورته ډک له ارمـــانـــونـــو وړم
يار ته چې د عشق د منارو په څوکو وزانـــــګي

ډک د تخيـــــل د رنګينـــيو فـطـــرتـــي غـــزل
پريږده چې جانان ته د بـــارخو په څوکو وزانګي

طمعه د عابد لا په زړګـــي کې هسې طمعه شي
لمر چې د غروب د تورو غرو په څوکو وزانګي.

غزل

زما قدم چې د وصال تر کـــــوره ونــــه رسـي
د یار ښکلا دې د کمال تــــر کــــــوره ونه رسي

چې پرې زما د امیدونو ستوري ونه بـــــريـښي
د رخسار خط دې د هلال تر کـــــوره ونـــه رسي

چې بورېنيد لي احساسات مې نيمه خوا پاتې کړي
ستا مرتبه دې د جــــلال تـــــر کــوره ونه رسي

چې دې منګی ما سره لوبو کې مـات شوی نه وي
ستا سوال زاري دې د کلال تر کـــــوره ونه رسي

ملګرو بڼ کې به ګــلــونــــه د غــــزل وکري
د عابد خيال که د زوال تــــر کــــوره ونه رسي

غزل

جلوې وې ستا د حسن طبیعت یې بـــــــورېناوه
ارمان چې زما سترګو د لیدو تــــــوان نـــــه لاره

جذبه د مینوشۍ لا خوره نـــــه وه په مخفل کې
ساقي چې به هر کس په سترګو سترګو کې څاره

ستا غم ته یې د زړه کور کې ځای ورکړلو دلـــبره
پښتون و زما عشق د پښتنو پت یې پـــــالـــه

((هر څو که د هجران ځینې وصال زرغونه کیږي
دهقان د ازل کاش چې د غــــــه تخم نه کاره))*

ما وی ګنې عابد یې روان کړی دی تـــوبــې ته
زاهد په خلوتګاه کې په جامونو ونــــمـــانځـــه

* د حافظ شیرازي د یوه بیت ژباړه

غزل

((د شفق په حنا سره کړل د فطرت نـاوې لاسونه)) *
بیا ساقي ورته تیار کړل د کــوثــرو ډک جامونه

طلایي ورانګې خورې شوې د اسمان په کنارو کې
طبیعت دی بوربنیدلی د مستۍ وایــي رازونـــه

د ماضي په تورو لارو د روښان سـفر منــزل دی
مستقبل د حال په ژبه د خوښۍ کـــړي اوازونه

تخیل چې افاقي شي انسان ووځي لــه هستۍ نه
د نیستۍ هسې مقام کې یې حاصل شي مقامونه

دی قدرت په کائیناتو مهربان دومره عـابـــده
د سپرلي تازه هوا ده پرې تازه شول دماغــونـه

* پورتنی نیم بیتی د حمزه بابا(رح) دی

غزل

زما عشق او ستا ارمان غــــاړه غـــړی
لکه وي چې ټول جهان غـــــاړه غـــړی

احساسات مې په حالاتو ژړا کـــانـــدي
اوښکې، وینې او چشمان غــــاړه غړی

دا هم وخت دی چې پر ما باندې تیریـږي
زما ژوند او ستا هجـران غـــاړه غـړی

هغه هم راته یـــادیــــږي د زړه ســـره
چې به سیـل ته وو روان غـــــاړه غړی

دې ته هم مې د امید سترګې په لار دي
بیا عابد شي او جـــانـــان غاړه غړی

غزل

په تصور چې مې دلبر خـــــور شي
لکه یلدا کې چې سحر خـــور شي

چې په ښکلو کو مې نظر خـــور شي
خاطر مې ستا د زړه پر سر خور شي

پالي زمونږه پال چپه لـــــیـــدلی
خیر یادوو خو راته شر خـــور شي

باګرامه* ستا په سندریــزه سیمه
سروش د شعر راشي اثر خـور شي

دیدار دې هسې پر عابد ولـــګي
لکه پر ستورو چې قمر خـور شي

باګرام د پیښور زوړ نوم دی

غزل

ځځوب د مينې مې هر دم د زړه لــــه بــــام پريوځي
لکه چې ځاځکې ځاځکې مې له سوري جام پريوځي

د محبت د ازموينې دې دســـتور تـــه گــوره
چې درنې هيلې مې ستا پښو ته له ناکام پـــريـوځي

تيارې خو ښې دې د رڼا ترينه اميد کيداى شـــي
پر سپين رخسار چې تاوې زلفې لکه لام پريـــوځي

داسې محفل کې به مينا په گډيدو نه راځــــي؟!
چې د ساقي د سترگو ست په خاص و عام پريوځي

تقسيم د ميوو دى چې کيږي د آدم پــــه بچـــو
په داسې حال کې هم عابد د چا له پام پـــريـوځي

غزل

ستړی ستړی ریز مریز یم، د ژوندون په ګـــرانـه لاره
لکه غرږوي چا ته شوی، د جنون په ګـــرانـــــه لاره

د وجود په ملکیت مې، د خونریز لښـــــکر قبضه ده
هر احساس زخمي زخمي دی، د بدلون په ګرانه لاره

دا منزل مو ناتمام دی، دغه هیلي ســــرابـــي دي
د نایاب سفر په لوري، د ګردون په ګـــرانـــه لاره

قافله د پښتنو ده، د دې دور بـــــــې ســــــالاره
یو جرس د نهیلو شي، تل د یون په ګــــــرانه لاره

یو اقرار دی بس عابد ، چې پښتو سره مــــو کړی
که مشکل وي هم یې پالو ، د پښتون په ګرانه لاره

غزل

ګلونه وشیندده پسرلیه لر او بر په سیمه
غوټۍ غوټۍ په غوړیدو شه د دلبر په سیمه

د نظرونو په تارونو التفات د مینې
ټوله فضا شي سندریزه د نظر په سیمه

راځه چې نن د رقیب مخکې یو له بله زار شو
خور چې زما او ستا د مینې شي خبر په سیمه

یوه حیا داره پښتنه وه بې اسرې ملګرو
وه غریو نیولی چې راتلله د خیبر په سیمه

غزل

لا د عدم په غیږ کې پروت وم چې شرر دې راکړ
کالبوت د مینې ته اشنا د روح وزر دې راکړ

زما معصومې ارزو سترګې لا پرانیستې نه وې
لا مې کتلي درته نه و چې نظر دې راکړ

ما د ساحل په لویه لاره کې ستا لار څارله
د ژوند بیړۍ دې راته کړه سمندر دې راکړ

د زړه پر باغ مې میلمنه شوې د جمال پرښتې
د عشق کعبه دې راته وښوده ثمر دې راکړ

لا د الستة په سجدو ومه د نور کعبې ته
لا مې سر نه و پورته کړی چې خبر دې راکړ

د تخیل په رنګینو کې مې غزل شوې
احساس د شعر دې راته کړلو هنر دې راکړ

غزل

ستا نه لوګې ستا له نظره لـــوګــی
لکه چې پرخه شي لـــه لمــره لوګی

نن خو دا تنده مـــاتـــومه ســـاقي
توبه مې شه ستا له ســاغــــره لوګی

د جانان غم په ښـــادۍ نـــه ورکـــوم
دې عاشورا نه شه اخــــتره لـــوګی

د کوم شپونکي کوډلې اور اخیستی؟
هلته چې وخـــتو لــــه غــره لوګی

په کې حمزه غوندې هستي او سیــده
عابده ځان کړه له خیــــبره لــوګـی

غزل

ګله چې ستا پر مخ راښکون خور شي ښکلا خوره شي
زما د زړه د هر ارمـــان پــــه تن کې ساه خوره شي

چې د خپل ذات په آیینه کې خــــپل تصویر وګورم
احساس مې وبوږني پر ذهن مې رڼـــا خـــوره شي

ذرې ذرې پـــلـــو شــــې مستې مستې وځلیږي
چې د سحر په افق سترګه د سبـــا خـــوره شي

د تصور فضا مې ټوله سندریـــــزه ښـــــکاري
چې د جانان پر سرکو شونډو مې موسکا خوره شي

په یو نظر کتو یې هسې بې هوشي خــــوره کـــړه
لکه جلوه د کوه طور چې په موسی خــــوره شــي

غزل

ستا چې لیمو کې نظر غـلی ښکاري
ما ته زما د مینې خـــلی ښـــکاري

قدم قدم یې ښکلو مــــــه خــا وري
پر دغې لار مې جانان تللی ښکـاري

زه د ساده حسن ساده مئـــین یـــم
ساده چې وګوري لا ښکلی ښکاري

یوه شیبه چې په کې نه وي جــانــان
خاورې ایرې مې د زړه کلی ښکاري

چې کومې لارې د جانان لارې دي
عابد پر هغې لارې پلی ښکـاري

غزل

ستا انتظار خــــونــد کوي
تنده خمار خـــوند کـــــوي

مینه کې رقــــیــــب منـــــم
گل سره خار خــــونــد کوي

تل په اضطراب کـــــې وي
زړه ناکرار خـــــونــد کوي

وي چې منصـــــوري جذبې
ژوند خو په دار خوند کوي

ستا له التــفــــــات نه زار
گوره نګار خــــونـد کوي

تا وي ژوند به وبـــــا یــــلې
ما وي قیمار خوند کـــوي

غزل

پر تخیل چې مې انځور نه شي
ها دې زما د سترګو تور نه شي

چې تقدس په لیمو پور نه شي
مئینه مینه خو په زور نه شي

چې مې مزل ستا تر منزله رسي
زما قدم دې په بل لور نه شي

د زړه پر وران کابل مې څه له راځې
په کنډوالو کې آرام نور نه شي

چیرته چې زړونو کې الفت او سیبري
هلته کې ژوند په شر و شور نه شي

عابده څه چې ترینه کډه وکړو
په دې وطن کې کلی کور نه شي

غزل

ستا التفات مې کړې نظر په ځمکه
بانه مې لګي د ځيګر په ځمکه

چې مې سبا آرمان په دار ځړوي
هرګز دې رانه شي سحر په ځمکه

اوښکو ثمر به ترينه څه واخلمه
تاسې خو کړی د غم کر په ځمکه

روح به مې خاورې سره مينه لري
چې راته خوب راځي اکثر په ځمکه

*تر هندوستانه يې شغلې خورې دي
داسې روښان و لکه لمر په ځمکه

هغه چې تل يې تخيل سروش و
اوس اوس اوده شو د خيبر په ځمکه

* حمزه بابا يادو

غزل

جانان مې داسې په ځيګر وي غلى
لکه ليمو کې چې نظر وي غلى

ستا د راتلو په انتظار انتظار
داسې ولاړ يم لکه غر وي غلى

خود به منګی دا ستا په سر ماتوي
چې ليونی دې په ګودر وي غلى

ستا د وصال روژه په خوله پاتې شوم
د يتيمانو خو اختر وي غلى

زما په غم داسې جانان وي غلى
لکه د بر په غم چې لر وي غلى

غزل

ته خو به لاړ شې ستا تصوير مې له نظر نه ځي
جانانه ستا ياد مې د څړيکو له پرهره نه ځي

ما مې د زړه په شش محل د ښکلي نوم ليکلی
په هر ساه کې ځي راځي خو له ځيگره نه ځي

د گل په غيږه کې اوسيږي خو آرام نه لري
د پرخې مينه ازلي ده چې له لمره نه ځي

موږه د خپل آرمان په څلي باندې ډېر وژړل
خو دا ناسازې لا د وخت له ستمگره نه ځي

اوس نه بنگړي ماتيږي، نه د پيغلو جونو منگي
اوس هغه شور زموږ د کلي له گودره نه ځي

غزل

ستا له نظره چې نظر اخلم
لکه سپوږمۍ رڼا له لمر اخلم

د دیدن خوند په مازیګر اخلم
د هجر داغ دې په ځیګر اخلم

مست لیونی دې په کوڅه درغلم
ستا د درکانې به په سر اخلم

لکه فرهاد ستا په شیرینه مینه
په اجاره دې آشنا غر اخلم

د سباوون د سپیده دم سر سم
د دوران غم په هر سحر اخلم

د غزل توري دې د مخ خالونه
جانانه زه ترینه اثر اخلم

غزل

جانانه ستا له مخه نـــور وريږي
که تجلی د کـــوه طـور وريـــږي

د زړه پر للمه مې د وصل بـــاران
څه په مستۍ، څه په سرور وريږي

د تاک په ونه يې ستا نوم ليکلی
چې د ليمو نه دې انګور وريـــږي

دار به د خپلې غاړې هار جوړوم
پر ما اسرار لکه منصور وريږي

غزل

د لمر ډولۍ کې د رڼا ناوې په وینو سره ده
د بې وسۍ نه توري لړې د ماښام ښکلوم

د ژوند په هر پړاو مې څو ځلې تندۍ مات شوی
د خپل آرمان د قتل جرم له ناکام ښکلوم

زما د ځنګ ملګري نور زما وجود نه مني
لکه سقراط په افتخار د زهرو جام ښکلوم

زما په برخه آزادي لویه ګناه ده منم
لکه د زړکې د ښکاري خور شوی دام ښکلوم

د پښتونخوا دغرو سرونه مې په وینو سره دي
زه هم قاتل یم او مقتول یمه الزام ښکلوم

غزل

غزل غزل شه چې دې وليکم غـــزل جــانـــان
د ښکلا غوټې دې راسپـــــړم ول پـــه ول جانان

لکه په وريځو کې سپوږمــۍ چې پټېټانى کوي
داسې له مانه پـــټوي مــــخ پـــه وربل جانان

زه به د مينې دې معصوم آرمـان تـــه څه ووايم
چې رانه غواړي په يوه لـحظه څـو ځـــل جانان

زه د خزان او د بهار څـه منتبار خـــونـــه يـــم
ما مې په زړه داسې کـرلى لکه ګـل جــانـــان

د ښکليو خوى د غلچکو دى پام کوئ ملګرو
داسې يې زړه له عابد وړى لکه غل جـــانان

غزل

د زړه هینداره مې هغه ماتوي
د ځان تصویر څه په مزه ماتوي

دا سې سپرلي سره یو ځای مه راځه
چې مې د هر عمر توبه ماتوي

د دیدن تندې دومره واخیستمه
چې مې په شین سهار روژه ماتوي

د ښکلیو یاد د غلچکیو په څیر
په سپینه ورځ د زړه جندره ماتوي

کاروان د ژوند په سترو ستړوو لارو
په کوم حسین پړاو دمه ماتوي؟

مستان یې څښي د مستۍ زور ښیي
د شیخ په سر تشه کوزه ماتوي

غزل

چې مې جانان د زړه له تـــــلـه وتـــی
بس تغزل مې له غـــــزلــــــه وتـــی

د ژوند منزل ته بلا لار پـــــــرتـــه ده
د روح کاروان مې لـــــه مـــــزله وتی

په کومه لاره بــــه دې لاره خـــــارم؟
اوس چې قدم مې ستـــا له پله وتی

د ګل رخسار د رنـــــګیـــنیو پسې
د زړه بـلــبل مـــــې له ګوګله وتی

ستوری د بخت یې پر آسمان ځلیږي
چې روغ تندی ستـــا له درشله وتی

غزل

ډېرې ارزوګانې مې په خوږ زړه کې نيمګړې شوې
ځوانې حوصلې مې د اميد په لار کې ستړې شوې

تا چې سوداګر د مرګ په پوله د ژوند کېنول
پوه شومه بادار چې اوبه دې راته خړې شوې

نشته د پاکۍ يوه ذره ستا په ناپاک وجود
ستا فليتې چارې اهريمنه پوروړې شوې

موږ د سبا وون زيري ته ټول وجود غوږونه وو
غېږ کې د سحر مو په نصيب د ماښام لړې شوې

ستا د محلونو نه کوم تپ موږ ته راغلی دی
ستا له لاسه ورانې چې د خوار ولس جونګړې شوې

غزل

یوه سلګۍ مې له اجل نه ستنه کـــــړې پـــــه زور
سترګې مې برندې پاتې شـــــــوې د جانان په تمه

د زړه پر للمه مې د ګلو لـــــښته وکـــــرلـــــه
لاس په دعا لکه دهقان یم د بـــــاران پـــــه تمه

د زړه کوترې مې اولوت کړی د عرش په لـــــورې
شیبه شیبه مې انتظار ده د یـــــزدان پـــــه تمه

د نهیلو د جرس کړنګ شي د منـــــــزل په طرف
کاروان مې لوټ شي لویه لار کې د ښاروان په تمه

غزل

زنده ګي مې ښکلي ډېره په هنر خوري
لیوني یې د در کــــانې زما سر خوري

په رخسار یې لکـــه پــرخه نه ځاییږم
دا رنګینه حادثه مې لــــکه لمر خوري

دا معصوم آرمان مې څنګه لیونی شو
د وصال په شپه غمونــه د سحر خوري

څه وجود مې د وطن غمــــونـــو وخوړ
څه چې پاتی دی هغه رانه دلبر خوري

غزل

د حسن زور دې لا په سترګو کـــــې دی
ښکلی انځور دې لا په سترګـــــو کې دی

راته کوي چې د مستـــــــانـــــو کیسې
کوم شرابخور دې لا په سترګو کـــې دی

اوس خو زه هو مره بې ادبــــه نــــه یـم
ګله ! پیغور دې لا په سترګو کـــــې دی

څنګه به نن د بوسې سوال وکــــړمــــه
پرونی پور دې لا په سترګو کـــــې دی

د دیدن تنده مې نـــــن نـــــــه ماتوي
ساغر نسکور دې لا په سترګو کې دی

غزل

سکنی ماښام یم مازیگر خــو نه یم
د پیغلو جونو مست گودر خو نه یم

چې بې له تا مې سترگې نه غړیږي
ستا په ککیو کې نظر خو نــــه یم

چې د جانان په بام دوره دوره شي
زه د کوترو څه لښکر خو نـــــه یم

بې ارادې مې چې بانه رپـــــیږي
د چا په لاره کې سفر خو نـــه یم

څه له تو تکې او تاویزونه کوې
زه د پیریانو څه اثر خو نـــه یم

غزل

لکه د درد مې په پرهر کې ویښ شه
د مینې خوب شه په نظر کې ویښ شه

چې د رڼا د قافلې جرس شي
د سپیده دم په خیر سحر کې ویښ شه

لکه شپونکی د ژوند شپیلۍ غږوي
داسې په نیمه شپه په غر کې ویښ شه

د ګلرخانو چې نظر ماتوي
د سپیلنې په خیر شرر کې ویښ شه

چې د عمل په ډګر وځلیږي
پښتون زلمی شه په سنګر کې ویښ شه

غزل

زړه مې ستا یاد کې دم په دم ښویږي
پر وچه ځمکه مـــــې قـــدم ښویږي

د رقیب نوم مې چې غزل کې راشي
خدایږو له ګوتو مې قلم ښــــویږي

نور به کچکول ورځنې نه جـوړوم
چې مې له لپو نه کرم ښـــویــــږي

ښایي د درد به حوصله نه لــــري
چې له زخمونو مې مرهم ښویږي

غزل

ستا په نظر د نظر تار تــــــــړمـــــــه
څومره اسان په هوا لار تــــــــړمــــه

لږ مې د مينې په هوده کې واخــــــله
روح مې په بين دې لکه مار تـــــړمه

نه دې راځي خو د راتلو پـــــــه تمه
غوټې په زړه د انــــتــــــظار تړمه

که مې مراد په زيارتــــو شي پوره
زه به دسمال په هـــــــر مينار تړمه

له زخمي اوښکو نه اميل جوړوم
پـــه جنتي غـــــاړه زنـــــار تړمه

عــابـــــده ته دې خاطر مه درنوه
که زه پـــــه ســـر د ګناه بار تړمه

غزل

که ستا تصویر په هـــــره لاره ګـرځي
پسې زمـــــا د زړه هيـــنداره ګـرځي

شپـــه کې د خيال په تړون ستا په لټون
راسره ستوري تـــــر سهار ګـــــرځـــي

هوده د مينې پرې اثـــــر نـــه کـــوي
د سينې دښتې کې مې ماره ګـرځـــي

ځوک به مې ور د زړګي وټـــکـــوي؟
لکه زما ځوک بيقراره ګـــــرځـــي؟

د کوم حسين نوم يې پر ډه لـــيـکلی
کاروان* چې داسې له چناره ګرځي

* زما خوږ ملګری پير محمد ((کاروان))

غزل

لاس او پښې وهمه ستړی ستړی یم
مینې کې دې هسې اوبو وړی یم
مه مې غورځوه د غورځیدو نه یم
ومې کره شین به شمه زړی یم
مینه غواړم. زړه غواړم له ښکلیو نه
سوال یمه لا هغسې نیمګړی یم
مه ویریږه، خوله مې نه شته نه دې خورم
زار نه لرم، مار نه یمه، پړی یم
ما باندې احسان چې وخته ونه کړې
زه مې د ژوندون پر اوږو مړی یم
سیوری مې پر سر د پسرلي* ګرځي
شکر د وږمو د بهیر غړی یم

* استاد شاعر محمد صدیق پسرلی او افغان ادبي بهیر

غزل

وتره مې په اوښکو کړه تـــــوده ځمکه
غم مې وکرلو پــــه ښـوره ځــــمکه

پام کوه قدم مې په زړګـــــي مـــه ږده
یېلې پښې ځوک کله ږدي په سره ځمکه

پریږده چې دا وچې شونډې کیــــږدمه
ستا د رخسارونو په لمده ځمـــــکه

څنګه به یې کړ ښیرازه کــــیږي نه !
موږه اوبه کړې په خــوله ځــــمکه

تا ته به خوږه نشه د میـــــنې شــــم
بنګ یمه پخیږیم په ترخه ځـــمکه

غزل

توبه مې وا یسته سحر ویـــــــریږم
چې له مغرب را خیژي لمر ویـــریږم

په شوخ نظر چې راته ونه ګــــــورې
له شوخو سترګو نه اکثر ویـــریږم

پام چې د نه راتلو یې و نه وایـــــې !
ربیاره زه له دې خبر ویـــــریږم

لکه شبنم د ګل په پـــا ڼـــه پـــا ڼـه
زه د تودوخې له اثـــــر ویـــریږم

د زړه زخمي کابل مې نور مه چیړئ
چیرته نا سور نه شي پرهر ویریــــږم

غزل

بې له تانه ګرانه ډېره ګرانه زنده ګي ده
په مینه مینه وګوره جانانه زنده ګي ده

چې تا مینه راکړې ده، چې ته مې زړه کې اوسې
بس تا پورې تړلې مې آرمانه زنده ګي ده

د زړه پر للمه للمه مې جانانه راوریږه
په دښته د ګلونو له بارانه زنده ګي ده

حسین پړاو دې مخکې دی قدم په قدم اخله
دمه د یار په کلي شه کاروان زنده ګي ده

لمر غیږه خلاصه کړې ده ذرې په کې نڅیږي
سحر په مستۍ راغی څه روښانه زنده ګی ده

غزل

ستا په رخسار د غزل توري نـــاثي
که د آسمان په لمن ستوري نـــاثي

آرمان مې ستا لار ته ګوري نـــاثي
د زورور ډول ته کمزوري ناثـــــي

د جانان ياد مې زړه ته داسې رائي
لکه له لمر چې ذرې اوري نـــاثي

دتخيل په تال مې داســې زانګي
لکه زنځير چې د ورښوري ناثي

د مينې باد په مازيـــــګر راوله
په مازيګر د چنار سيوري ناثي

غزل

نن د آرمان کلي کې شــــپه تــــيروم
ځم د جانان کلي کې شــــپه تــــيروم

د زړه پر للمه به مې وتــــو کيـــــږي
چې د باران کلي کې شــــپه تــــيروم

له پرښتو سره مــــې کــــړې وعــده
د لوی آسمان کلي کې شــــپه تــــيروم

د ښار لوګوکې مې ساه تنګه شــــوله
يمه روان کلي کې شــــپــه تــــيروم

چې تخيل مې د غزل رنګــــــين شي
ځم د ((کاروان)) کلي کې شپه تيروم

غزل

له تندې مرمه خو روږه ســـــاتـــــمه
په خم کې لامبمه توبه ســــاتـــــمه

یو لاس کې توره بل کې نیــــسم قلم
زه د خوشحال بابا ورثه ســــاتـــمه

په زړه کې لولم سیپارې د مـــــینې
په تاخ کې بنده خلاصه ســــاتـــمه

چیرته په غم باندې هم نه ثــــخیږي
لیمه کې اوښکه پښتنه ســــاتـــمه

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښـــــته ســـاتمه

غزل

د زړه زخمونه به د زلفو په تار وګنډمه
د نظر څار به ستا د کلي په لار وګنډمه

چې زمانه پرې ګواهي زمور د مینې وايي
د جانان نوم به په تنه د چنار وګنډمه

څومره به ښه شي چې رنګونه د فطرت شي یو ځای
د لمر ذرې به ګله ستا په رخسار وګنډمه

کسات به زه د خپل قاتل جانان نه څنګه واخلم؟
بس خو جنډه به د آرمان په مزار وګنډمه

سل کاله کيږي يو ظالم په بې رحمۍ شلولی
ځم چې د لر او بر د غرونو پرهار وګنډمه

غزل

د نغمو له ښاره ساز و ســـامـــان راوړي
تخیل ته مې سندرې جـــانــــان راوړي

په ورځ ستا د مخ خالونه زړونـــه یـــوسي
د شپې ستوري په لمن کې آسمـــان راوړي

د ښکلو کو خط و خال وي په کـــې نغښتی
چې مهار د غزلونـــو کـــاروان راوړي

ته د خپل حسن له زوره څه خـــبر یـــې؟
چې تور زړي درته ګوري ایـــمان راوړي

د شهیدو ګلـــغـــوټـــیو جنازې وي
زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

غزل

خير دی که د ژوند په ژرنده دل شومه
ستا ملالو سترګو ته کجل شومه

چا به راته نثر چا به نظم وی
ستا په خوله چې درغلم غزل شومه

څومره ښه نازونه شو يو ځای سره
زه چې سپلنی ستا د وربل شومه

يا د کلي خلکو واورئ مړ مې کړئ
مينه کې که خپل جانان ته غل شومه

راشه چې مې بې له تانه روح نه ځي
څو ځلې ميلمه که د اجل شومه

غزل

مازیګر نه لري ګودر نـــــــه لري
زموږه کلی خو اخـــــتر نـــه لري

موږه په داسې چم کې ساه اخـــلو
چې ماښامونه یې سحر نـــه لري

پر ځای د سرې یې بارود خـــوړلي
ځمکې مو شاړې شولې کر نه لري

مرګی پر موږه د ویر ساندې وایي
د ژوند نغمې پر موږ بـاور نه لري

جانانه کله خو راپیـــــښنـــه وکړه
زما د زړه جونګړه ور نـــــــه لري

غزل

له سازه مې د روح يوه نغمه وه چې راتــــــله
که ستا د نرګسي ګيسو وږمه چې راتــــــله

حرم کې مې د زړه چې يو صنم ديره کيــــــده
قدم په قدم مخکې بتکده وه چې راتــــــله

غبار د تصور له آيينې مې چـــې صفــا شو
د باد په خير زما په لور هـــغـه وه چې راتله

ستا نوم مې لا په ژبه باندې نه و پوره شوی
په شونډو مې د مينې زمزمــه وه چې راتله

تعبير يې د سندرو د مغان لــه پيره غواړم
بيګا راته په خوب کې پرښته وه چې راتله

غزل

له کوم ځنګله نه ورتـــــه لاره راځـــــي
هره بلا مو چې تــــــر ښـــــــاره راځـــي

د زړه پر ځمکه شنه کوي زخــــمـــونـــه
ښکلي له څه رنګين بــــــهاره راځـــي

لکه چې خپل همزاد مې ومــــونــدلو
چې ورک تصوير ته مې هينداره راځي

د روح سرود مې ورته بيين غــــــږوي
د سينې دښتې ته مې ماره راځـــــــي

د زړه له شوره لا وتــلی نــــه يــــم
د مينې غږ له دې بــــــازاره راځي

غزل

زما د ژوند د حسرتونو تن کې ساه مـــــــړه کیـــږي
لړیې لاس ونیسئ ډیوه رپي رڼا مـــــــړه کیـــــږي

هوا ګیر زړه مې د اسې ولې د نظر پــــــه ګــــــا ټــــــو
لکه ویشتلې مرغۍ څرخي په هـــــوا مـــــــړه کیږي

راته یو چا له میکدې نه د تــــــوبــــــــې وویـــــل
ما ویل نه، نه رنګینه غوندې ګـــــناه مـــړه کیـــږي

له خاورو پورته شه ملالې پیغلې چـــــیغـــــه وکړه
میوند خو څه کړې چې لا ټوله پښتونخوا مړه کیږي

خدایه د کومې ګناه غچ دې رانه دلـــــته اخـــلې؟
لا مې آمین په ژبه ګرځي چې دعـــا مـړه کـــــیږي

غزل

په تصور کې چې دلبـــــر نيـــــسم
لکه د وريځو غيږ کې لمـــر نيـــسم

دې ماښامونو راته هيڅ را نـــه کړل
د ښکليو لار په سپين سحر نيـــسم

بيګا مې ټوله شپه منـــــتر ويـــلی
څوک په هوده کې د نـــظر نيسم

چا رانه زړه لکه د غـــــل وړی دی
ښکليو کې ګورم څوک اوتر نيسم

چې صحيفې ورته د ميـــنې راځي
ځم چيرته دا سې پيغـــمبر نيسم

غزل

د روح بین غړو مه چیرتـــــه مـــاره لـــــتهوم
اوبو غوندې د غره لمن کــــــې لاره لــــتهوم

د باد په خیر چې ښکته پورته ګرځم لالهانـــده
تصویر له چا نه ورک یمه هینداره لـــــــتهوم

چې زړونه تخنوي داسې نغمې درځني غواړم
تارونو کې دې هغه تــــار ستـــــاره لتهوم

اول به مې د زړه په دریځو کې راپـــــیدا شي
که نه شو بیا به ستوري په کراره لـــــــتهوم

سرونه به دې ګرځي خو چې زه پسې ګرځیږم
یو سر چې سلسله یې ځي تر داره لـــــتهوم

غزل

د زړه ګریوان ته داسې اچوي نظر لاسونه
لکه د وریځو لمن وخیري د لمر لاسونه

زه به یې هم د امتیانو صف کې ودریږم
که مې پر سر تیر کړي د مینې پیغمبر لاسونه

خدایه د نور باران شیبه شیبه راووروه
بدرنګې شپې پر مرۍ ایښي د سحر لاسونه

د بې وسۍ مې جوړې پته تا ته نه لګیږي
ته چې ښیرو ته غځوې هر مازیګر لاسونه

زموږ په کلي کې د وینو د غڃ زیري کیږي
د هر دریم سړي په وینو سره اکثر لاسونه

غزل

لیمو نه چې بهر شولې نظره چیرته ځې؟
له غرونو چې پناه شوې ښکلیه لمره چیرته ځې؟

څه رخه دې مئینو سره کیږي او که څنګه
ماښام ته چې نیږدې شوې مازیګره چیرته ځې؟

د زړه پر للمه دښته مې یو څوک خو راززغون کړه
ایسار شه پسرلیه مروره چیرته ځې؟

څه ښه وو چې جانان په تصور کې راته ویلې
راځه کینه دمه شه زوروره چیرته ځې؟

د شر د سوداګرو قافلې بازار ته راغلې
لړوار وکړه د امن پیغمبره چیرته ځې؟

غزل

وراني مې کړې لاس کې د تلي کـــرښې
مه جوړوه ماته په تـــــــندي کـــرښې

ښايي چې تصوير به جوړوي د چــــــا
کاږي چې پر ځمکه ليوني کـــــرښـې

زړه کې زما لاري تـــــــيروي ګـلـه !
ستا په مخ چې راکاږي ازغي کرښـې

پاڼه مې د ژوند پخپله تـــــوره کړه
هسې وايم دا دي ازلي کـــــــرښـې

غزل

صنم مې زړه ته ځي راځي هردم پــــه هـــــره ورځ
پوښتنه خو د ګل کوي شـــــــبنم پـــــه هره ورځ

هم هغه څو شېبې مې د ژوندون د خوشحـــالۍ وې
جانان چې راته راوړي نوی غم پـــــــه هـره ورځ

دا خلک خو ړانده نه دي چې نه ورتـــه ښکارېږي
که څو مو په سرونو ږدي قدم پــه هـــــــره ورځ

دا څوک دي چې زخمونه پر موږ پلوري له قديمه
دا څوک دي رانه يوسي چې مرهم په هـــره ورځ

غزل

د ښکليو اننګوته مې نظر غځوي لاس
سپوږمۍ د څوارلسمې ته خو لمر غځوي لاس

اوس ګورو به چې چا ده د قسمت لوبه ګټلې
د مينې پيغمبر د چا په سر غځوي لاس؟

د کوم مئين په قتل پسې وتې ده له کوره
په ناز په کرشمه لکه خنجر غځوي لاس

د چا د ګريوان تار تار يې په ګوتو کې نيولی
دا شوخې شيوه ګرې خو اکثر غځوي لاس

که خدای کول جانان به مې لاسونو کې لاس راکړي
خلک وايي چې اختر کې مرور غځوي لاس

غزل

يو څوک خو مې يو ځـــــل د زړه په لار راواړه
خدايه په مئين زړه مې پــــــرهـــــار راواړه

ښکلي دې په ځمکه داسې ګرځي لکه ستوري
يو څو خو پرې د مينې په مــــــدار راواړه

ساقي د ميکدې نه دې نن تش لاســـونه نه ځم
په لپو لپو ستــــــرګـــــو کې خمار راواړه

هينداره مې د زړه ورپسې ورکه ورکه ګرځي
تصوير پرې د کوم ښکلې پــرې وار راواړه

چې غرډ د ستار نه خيژي د څــــنو څو تارونه
جانانه لږ په څـــانــګه د چـــــنار راواړه

غزل

تارونه دې د زلفو په رخسار وزنګوه
پر غاړه مې لاسونه لکه هار وزنګوه

یو چا رانه جامونه د نظر وتښتول
بنګي آشنا په بنګو مې خمار وزنګوه

د وړانګو په مهار کې د رڼا کاروانه راشه
حسین سهار د کلي په چنار وزنګوه

جانانه هنګامه د مینې ورځ په ورځ سړیږي
یو سر خو چیرته نن سبا په دار وزنګوه

موسکا دې سندریزه کړه د ذوق پرښتې راشه
دردونه مې نغمه کې د ستار وزنګوه

غزل

ښکلی شه، له خپل ښایست نه ښکلی شه
نن خو د غماز د سترګو خــــلی شــــه

زه ورنه په سترګو کې څه وغـــــــوا ړم
دی راته غوسه شي وایي، غـــــلی شه !

ما د خپل بهیر ســــــره ملګری کـــړه
وخته ! لږ خو ماته پــــــښه نیولی شه

زړکې یې لمنو تـــــــه راغـــــلي دي
بازه د وطن غرونو کــــــې غــــلی شه

غزل

بیا څوک مئین د هوش له ښـــاره وځي
د لیـــونـــو پــه ورکـــه لاره وځي

نغمې د میـــــنې لــــه ســـتار وځي
که د درد څړیکه له پـــــرهـــاره وځي
دلته د مینې لیــــونـــــي او سیـــــږي
دلته هر ستوری لــــه مـــــداره وځي
له چا نه ښکلی جـــانـــان مـــخ اړوي؟
که د پاړو له هودې مـــــاره وځــــــي
بیا به تصویر د کوم یو ښکلي راوړي
د زړه له کوره مې هـــــیـــنداره وځي

موږه د مینې دنیـــا هم ولــــــیـــده
د کار سړي په کې لـــــــه کاره وځي

ماشومتوب

راته یادیږي هغه تیر وختونه
چې په غرمو به ګرځېدم، ګرځېدم
ستا په کوڅه کې به د چا له ویرې
لکه د پاڼې رپېدم، رپېدم
چې ییلې پښې به مې په ځمکه سرې شوې
پنا مې وړه ستا د دیوال سیوري ته
ستا د دیوال خوشبو به داسې مست کړم
لکه د ګلو د شمال سیوري ته
په لوږه تنده باندې نه پوهېدم
نه به غرمه نه مازیګر مې لیدو
ستا په لټون پسې به زه جانانه
ګرځېدم څو پورې چې لمر مې لیدو
خو اوس د داسې وخت پنجو کې ګیر یم
چې مې په ګرانه تن ته ساه راځي
جانانه ستا په غم به څه وژاړم
چې په خپل ځان باندې ژړا راځي

له سرو سترګو تر سرو سترګو

پرون چې ما په آیینه کې کتل
راته کیسې د ماشومتوب یادیدې

زه به په چیغو چیغو کورته راغلم
مورجانې زه به ستا و لور ته راغلم

زما به سترګې وې له خاوره ډکې
هم به مې سر و له ګردونو نه ډک

تا به نارې کړې چې قربان دې شمه
بیا دې له چا سره شوخي کړې ده

تا به د خپل پوړنې پیڅکي باندې
زما له سترګو خاورې پاکې کړلې

هم به زما له سره ټول ګردونه تا وځنډل
راته به ستغې سپـــورې تـــا وکړلې

چې مخ او سر به دې راومیـــــــنځلو
زما به سترګې تکې سرې ښکارېدې

تا به مې سترګې راته تورې کـــړلې

* * *

خو نن چې بیا زما په سترګو کې د چا له غمه
و وینو سیند بهیده

ما آیینې ته کتل
زما تصویر په آیینه کې زنګیده، زنګیده

ما ویل چې اوس به له هیندارې نه راوښویږي
تا راته څه په عاجزۍ وویل:

((زویه لوګي دې شمه ودې ګرځم
نوره د سرو سترګو دا لوبه پرېږده))

قطعات

سپرلیه هغه به زمـــوږ د خـــوارو کلی وي چې
ګلونـــه ټول په وینو سره وي او بل رنګ نه کوي
دا زمـــانـــه لکه چې نور زموږ وجود نه مني
عجیبه نه ده چې احساس مو لا غورځنګ نه کوي

*	*	*

وخت به موږ ته ځنـــګه ګلورینه فضا جوړه کړي
غږ د پسرلي وي خو لـــه ورایـــه خزان وخاندي
لا د ګلغوټیو ستوني ډک دي له بـــاروتـــو نه
تا ته به په کومه خوله سپرلیه ګلان وخـــانـدي

*	*	*

پام کوه سپرلیه چې زموږ کلي تـــه رانـــه شې
ته به د باروتو دې وطن ته څه تحـــفـــه راوړې
اوس زموږ د کلي چنارونه ځالې نـــه لـــري
ته به د بلبل د غم نوا ته څه نغـــمـــه راوړې

*		*		*

دلته د وخت د نابلدو خلکو خوا کــــې اوسو
دلته کې موږه ساه په بیه اخلو ژوند تـــیروو
دلته زموږ احساس بندي دی څه ویلی نــه شو
ترخې خبرې د هر چا لکه د قــــند تـــیروو

*		*		*

څنګه ژر مې د آرمان قاتـــل جـــوړيـــږي
محتسبه لا مـــې هـــغـــسې ځـــوانـي ده
د ښار مشره ستا د امـــن ښـــاریـــه کـــې
هر څه ګران دي د ســـرونـــو ارزانـــي ده

*		*		*

پر سپین رخـــــسار چـــې زلفې لام ولګي
لکه روژه کې چـــې مـــاښـــام ولـــګي
د تن رګونه مې مـــوســـکي موســـکي شي
غږ چې په غـــوږ زما د جـــام ولـــګي

*		*		*

لمر چې د غروب په غرغره شي راته وخاندي
جوړه طبیعت کې نظاره شي راتـــه وخاندي
سترګو د جانان که د مغلو خـصلت غوره کړ
مینه پښتنه یې تاتره شي راته وخـــانـــدي

*   *   *

د انتظار په تـــــريـــــخ نــــظر کې مې لا
د اميدونو څه خـــــوا ږه پــــــاتـــــې دي
وخته رفتار کـــــې دي کــــــرار راوله
ستا له منزله پښتانه پــــــاتـــــې دي

لو

دی

د

لونګو

د غزل " باز " او د هنر کوترې

خدايزده چې د بني آدم په ارواح کې يې ولې داسې مزې پېيلې دي، چې د موسيقي له شرنګ سره په ګډا راځي او د غزل په اوريدلو او يا لوستلو سره غزونې کوي. خبره د غزل او موسيقۍ په وروولۍ او خورلنۍ کې نه ده، پوښتنه د دې ده، چې کله خو ځينې غزلونه د خپل هر بيت له خوندور سُر و تال سره ځان يو ګام موسيقي ته نږدې کوي.زه دلته د غزلونو وزني رغښت هم نه يادوم، څه ډؤل ووايم؟ موخه مې په شعر کې يو ډول پټ " خوند " دی، چې د پښتو غزل په اوسني بهير کې يې ځان په نويو ريښو ټينګ کړی دی او همدا ځانګړنه (چې زه يې د خپلې ژبې د لنډوالي له امله خوند بولم) ورو ورو په يوه " معيار" بدليږي، هسې معيار چې وکړای شي شعر له خبرو او کره له ناکره څخه بيل کړای شي.
خدای (ج) شته چې زه د ښاغلي عابد د شعرونو شنه کلي ته د همدغه " خوند " پر کوڅه ورننوتی يم او ډېرځله يې غزلو زما په ارواکې سندريز مزي خوځولي دي او که د ده شعرونو ته ګورم هم نو د کتنې د معيار سترګې به مې همدا خوند وي.
زما پر اند دغسې خوندورهځانګړنه د غزل ليکنې په همدې اوسمهالي بهير کې ښاغلي کاروان ډېره ځلولې او د " بهير " له لارې د ځو تنو په شمير کې تر عابد پورې هم رارسيدلې ده، چې د شاعر له ذهن څخه د اوريدونکو يا لوستونکو پر ذهن تر کيناستلو پورې د يوې منظمې پروسې په توګه طرح کيږي او د دې پروسې د علمي کولو ډېرې چارې د شاعر په کار پورې اړوندې دي، چې له نيکه مرغه د عابد صاحب داسې کار د غزل ليکنې په برخه کې بريالی دی. لومړی خو ښايي په ره بيت کې د نوې سکالو " موضوع" هستونې لپاره هڅه وي او دا هڅه شاعر هنري نوښت ته نږدې کوي. په دوهم ګام کې د سکالو

د ارایې لپاره د کلماتو د ټاکلو چاره ده. شاعر غواړي چې هره شاعرانه کلمه داسې وټاکي، چې د یوه ځانګړي هنري موقعیت استازیتوب وکړای شي. د شاعرانه ژبې په وړاندې د شاعر مسوولیت له همدغه ځای څخه پیل کیږي، دریمه چاره له قافیې او ردیف سره د ټول بیت ښکلی پیوند دی. دا پیوند هم هنري ظرافت ته اړتیا لري. له دې وروسته د فنی تلازماتو رغونه پیلیږي، چې د شعر قافیوینوښت، آهنګ او د ټاکلي وزم په پام کې نیول دي. د ښاغلي عابد دا بیلګې په مرسته راغواړو:

ځنګه چې ښکلي له وعدې نه وځي
داسې مې زړه له ارادې نه وځي
لمر د زرینو وړانګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تیارې نه وځي
ورسره ستا د نامه توري ځغلي
هر اسویلی مې چې له خولې نه وځي
د کوم هوښیار ښکلي په لټه پسې
یو لیونی له میکدې نه وځي
ښکاري جانانه په ایمان یې وایه
باز به دې کله له پنجې نه وځي

عابد هڅه کو، چې ټول شعري کلمات یې داسې یو انځور رامنځ ته کړي، چې وکړای شي د شاعر د نظر وړ نوښت پر لوستونکو ومني.

زموږ دا شاعر ډېر ځله خپل برسیرن او ښکاره عواطف ارایه کوي، چې له ټولو سره شریک دي. د همداسې شریکو عواطفو موندل او بیا ښکلې اوډنه پر هر چا د شعر د منلو په چاره کې مرسته کوي. د

ښکلا په وړاندې داسې ساده، خو ښکلې او نوې عکس العمل ډېرو احساس کړی، خو په لړ.و شعرونو کې راغلې دی.

چا پسې ورک زما نظر ګرځي
ښکلي چې ګورم په ما سر ګرځي
په شاعرۍ کې "مهال" د عابد همزولی دی. زه د خپلې دغې ادعا د زبات لپاره لاسوندی لرم او هغه د شاعر هنري صداقت دی. شاعر چې د خپل ژوند مهال تنده پوره لمس کړي، ويې زغمي او په وجود کې يې په احساس بدله شي، بيا نو دغه احساس په خورا طبيعي توګه د هنر قلمرو ته راشي او په شعر بدل شي. هغه هم داسې چې دا احساس په پوره صداقت له ټولنې سره شريک شي ، شاعرانه صميميت هم له همدې صداقت څخه سرچينه اخلي. هر کله چې شاعر له خپل مهال سره همزولی شي او خوږه ژبه ولري، نو هنري زيږونې به يې خورا صميمي وي. ګران عابد په خپلو غزلو کې همداسې يو صميمي شاعر دی. د عابد غزلې مو ډېرې يادې کړې ځکه د هغه په کتاب کې غزلې ډېرې او نور شعري فورمونه لږ دي. خو آزاد شعرونه هم شته، چې کړای شي په دغه جوله کې شاعر د بريااليتوب نښې راڅرګندې کړي"
وروستۍ ټپه" يو ښکلی تصويري شعر دی، شاعر د خپلې هنري موخې په تمثيل کې برياليی دی او په ډېره ځيرنه هپل هر شعري انځور بشپړ ارايه کوي. ژبه يې هم خوږه ده د "هائيکو "ګانو په هکله څه نه وا سم ويلای، ځکه چې ډېر ورسره بلد نه يم، خو څلورومه هائيکو:
اوس چې او به له ورخه تيرې شولې....
د يوې ښکلې ګناه ظريف او سمبوليک اعتراف انځوروي.
زموږ دا شاعر ډېره موده د "افغان ادبي بهير" د شاعرانه منارو بلال وي، چې د ښکلا او هنر د مذهب نورو مومنو "شاعرانو" ته د مينې د نمانځنو بلنه ورکوي. کله خو دغه بلنې خپله په شعر بدلې شي او له

شارع څخه په شعر د شعر د لوستلو هیله شوې ده، ځنې داسې شاعرانه بلنې په دغه ټولګه کې راغلي دي، چې په زړه پورې جوړښت لري.
د عابد په غزلو کې یوه بله ځانګړنه، چې زما تر سترګو شوه، دا وه چې دی د ګڼ شمیر شعرونو په مقاطعو کې له خپل نوم "باز" سره کوتره، زرکه، وزر او دوی پورې اړوند شاعرانه ترکیبونه کاروي، مګر دغه تکرار ته څکه حسن تکرار ویلای شو، چې هره مقطع بیل خوند او بیل رنګ لري. د دغو کلماتو هره هنري پېښه ډېره ښکلې راغلې ده او لوستونکي ته د ډېر تکرار احساس نه پیدا کوي دا حو بیلګې کتلای شو:
نن "باز" ته د زرکو میرې وویل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه
یا
سپینې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" یو ورځ به دې وزر ماتوم
او یا هم دا
بیله چې د زاڼو له کتاره شي
"باز " ته ښایستو کي شان کوتره شي
یا
زرکې وزرماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز " یې په هوا نیولې لار لیوني

مونږ وینو چې شاعر د هرې کلمې لپاره په بیلا بیلو هنري موقعیتونو کې ځای ټاکي. له ځینو ټاکلیو اشیاوو سره شاعر ذهنی اړیکي له همداسې بیلګو څخه ښکاري. خو په دې شرط چې هنري وي او ښاغي عابد دغه شرط بیخي پوره کړی دی.

د پښتو شعر په اوسمهالي بهیر کې ښاغلی باز محمد عابد د غزلیزې شاعری ځوان استازی دی، ځکه نوښت، هنري صمیمیت او خوږه ژبه د هغه په غزلو کې داسې یو ښایسته ترکیب جوړوي، چې د لوستونکي په اروا کې هنر ته تږي مزي په سندرو راولي. زه خو وایم خدای خو دې زمونږ د غزل دغه د سرو سترګو لوړ تخیله باز همداسې د هنر پر ښایستوکو کوترو مین لري.

دا تاسو او دا هم د شعر د دوهیو د مستانه قلندر خماري سندرې.

عبدالغفور لیوال

د سلواغې ۱۶ مه ۱۳۷۸

پیښور

غزل

څنګه چې ښکلي له وعدې نه وځي
داسې مې زړه له ارادې نه وځي

لمر د زرينو وړانګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تياري نه وځي

ورسره ستا د نامه توري ځغلي
هراسويلی مې چې له خولې نه وځي

د کوم هوښيار ښکلي په لټه پسې
يو ليونی له ميکدې نه وځي

ښکاري جانانه په ايمان يې وايه
"باز" به دې کله له پنجې نه وځي

پيښور، صدر ۱/۱/۱۹۹۷

غزل

څنګه چې جانان په نظر ښکل کــــړمه
داسې یې غمونو ځان ته خپل کــــړمه

څو که لا کچه غوټۍ د میـــــــنې ده
زه به یې د اوښکو پـه نـــم ګل کړمه

بیا مې په یو ښکـــــــلي نظر پریوتو
بیا ځکه خبرې پـــــه غـــــزل کړمه

زه او جانان لاس تــــر غــــاړې ووتو
اور به د رقیب پــــه خــونه بل کړمه

نن "باز" تـــــه د زړکو میرې وویل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه

۵/۱/۱۹۹۷

غزل

چې د جانان د نظر شپول نــــه شي
د زړه پرهر به مې راټــول نــه شي

چیرته به یو نیم وي په کې سر ووهــي
د بیابان هر بوټی غاټول نــــه شي

که د چا ښکلي له لاسونو پریوځي
مات به زما د زړه کنډول نه شـــي

تا سره مینه مې څه حد نه لـــري
ما سره ستا کرکه په تول نه شـي

د غم ښادی پته به څه ولـــګي؟
چې نغاره نه شي او ډول نه شي

۲۲/٤/۱۹۹۷

غزل

د ژوند نغمه مې د ستار د ترنګ خبرې کـــــوي
چې د ښکلوکو پر سينه لونګ خبرې کـــــوي

اوس به د چا د خيال تصوير په کې ذرې شي
د زړه هينداري ته مې څوک د جنـګ خبرې کوي

يارانو تاسې به دُعا کوئ چې ســـر ونه وخوري
د شمايلې د راوړو ملنګ خـــــــبرې کوي

د ژوند تيارو کې و تنګ شوی د رڼا لـــــيونی
د ډيوې څنګ ته يو شهيد پتنګ خبرې کـوي

زړه مې نری شي غريو مې ونيسي له حاله وځم
چيرته مين چې د بنګړو د شرنګ خبرې کـوي

غزل

د مینو سترګو تاب زما خوښېږي
دا د بزم انقلاب زما خوښېږي

چې تنها کې مې د زړه نغمې نغمې کړي
په زنګون باندې رباب زما خوښېږي

ستا یوه یوه خبره یو حدیث شي
ستا د سرو شونډو کتاب زما خوښېږي

چې د مینې د یادونو هدیره وي
داسې زړه خانه خراب زما خوښېږي

ژونده تاکې د جانان له مینې پرته
په ایمان کې دې بل باب زما خوښېږي

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

د سپوږمۍ چمبه راواخله، ورته ستوري په ګــډا کړه
مرورې دي سندرې، لږ يې توري را پـــخـــــــلا کړه

په نظر راباندې وڅښه، د ښکــــــــلا د مۍ جامونه
اوږده غاړه صراحي کړه، امـــوخته مې په صهبا کړه

د زړګي په للمه دښـــــــته، د ارمـــــــان زړي کرمه
د باران په شان وريږه، چيرته شـــــنه مـــې تمنا کړه

تخيل کې جوړومه، ستا د ميـــنې د ښکـــــــلا بُت
بُتکده د خيال حرم کړه، لږ خو ما د ځـــان په خوا کړه

څنګه غلې ناست يې "بازه" وزرونـــه دې خواره کړه
د کوترو سيل تيريږي، څه خو شور څه خو غوغا کړه

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

له زړه نه راشي په ليمو کې انتظار وباسي
يارانو ما د ښکلو مينه له روزګار وباسي

دا سې ښکاريږي چې ساقي هم کينه ورغوندې شو
ډله رندان چې ميکدې نه وار په وار وباسي

دا زمانه داسې په چل او په هنر بدليږي
لکه پوستکی چې له خپله تنه مار وباسي

بيا يو منصور پيدا کړه، بيا د چا د مينې په نوم
چې يو ناره د اناالحق په سر د دار وباسي

د زمانې د حوادثو څه پروا نه لري
"باز" په سيلۍ کې هم کوترو پسې لار وباسي

٦/٧/١٩٩٧

غزل

نن دلیمو د خونې ور ماتوم
په چا به تنده د نظر ماتوم

د سترګو جنګ ته مې بلا زړه کیږي
ستا د بڼو به دا لښکر ماتوم

راځه جانانه را ترغاړې ووځه
یو ځو تڼاکې د ځیګر ماتوم

شیرینه مینه مې په زړه وریږي
په فرهادي تیشه به سر ماتوم

سپینې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" یو ورځ به دې وزر ماتوم

۲۹/۱۰/۱۹۹۷

غزل

ډېر ستا د راتلو پــــه انتــــظار لــــیوني
راشه که یې ګورې د دیـــــدار لــــیوني

ستا د پاکې مینې اناالــــحق وایي په چیغو
جګ سرونه وګوره پــــــه دار لــــیوني

څوک دې خانقاه کې بلوي ډیــــوې د زړونو
څوک ناست میکده کې وي خُــــمار لیوني

هر طرف اوتر اوتر د ښکــــلو نظارې کوې
ګډ چې شي د صدر په بازار لــــــیونـــي

زرکې وزر ماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" یې په هوا نیولې لار لــــــیونــــي

پیښور،صدر۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

مهاجر زړه مې خوشـــــحالـــي يوه زره نه لري
په ځمکه سيوری پــــه آسمان کې ستاره نه لري

په مرګ يې نيسي، غاړه تبې ته مجبوره کيږدي
د زمانې له ستمګرو نه چـــــاره نـــــه لري

موږه د داسې بد نصيـــــبه قبـــــيلې وګړي
زموږه مړي ګډ ښخيږي هـــــديـــــره نه لري

اوس د آذان ازانګې ټول کلي ته نه رسيــــږي
زموږ جومات يې شهيد کړی مناره نه لـــــري

راځه چې پاتې زنده ګي په محبت تـــيره کړو
نفرت ښه نه دی آشنا مينه خساره نـــــه لري

۵/۱۲/۱۹۹۷

غزل

ستا د خولې خبره مرغـــلره شـــــي
زړه ته چې راکوزه شي ســـندره شـي

زه ورته وسله د خودۍ کیـــږدمـــه
مینه په ما څـــومـــره زوروره شي

ناز لري، نـــیاز لري، انـــداز لري
خپل مین چې وګـــوري اوتره شي

څومره چې په کـــم نظر کتل کوي
هومره به یې حـسن لـــه نظره شي

بیله چې د زانـــو له کـــتاره شي
"باز" ته بنا یستوکي شان کوتره شي

۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

څه په نشيب څه په فـــــراز روان دی
زړه مې د کوم ښکلي پـــه ناز روان دی

په کوم پړاو بـــه چـــاته ځان وسپړي
راسره ســـم د ميـــنې راز روان دی

روح مې سندرې په اوږو بــــار کړي
د سُر او لی ورپسې ســـاز روان دی

چې کوم شاعر به ترې الــهام واخلي
ښکلې په څه ښکلي انـداز روان دی

چيرته به خپل مرام ته ورســــيږي
ځي په کوترې پسې "باز" روان دی

۱۳/۳/۱۹۹۷

غزل

د غم ماښام په ما زدیـــــــگر راغی
خدایه څه تندر په گـــــــودر راغی

د بورو شور په هدیره کـــــــې و جوړ
چاته راته ویلې چې اخـــــــتر راغی

زما د قتل اراده یـــــــې کـــــړې
جانان د لیچو په خـــــنجــــر راغی

د زړه پر ځمکه کرونده پـــــــخوي
ښکلی په شان لکه د لـــــــمر راغی

د خیال وزر مې ستا په مینه خور شو
سروش د شعر مـــــــې په هنر راغی

غزل

چې شبنم بوسه له مخه د ګل واخلي
تصور مې رنګيني د غزل واخلي

د ديدن تنده کې هومره ټکنى کړي
چې له ډېرې بې صبرۍ نه مې جل واخلي

په اسانه به يې خلاص نه کړې جانانه
که د مينې تار مو يو ځلې ول واخلي

ښاماران يې چې په څانګو مستي وکړي
له ترخو نه خوارېږه څنګه صندل واخلي؟

بې له شکه هغه شپه به وي د قدر
چې سپوږمۍ ستاد رخسار څنې ځل واخلي

۲/۳/۱۹۹۷

غزل

ښکلو پسې زړه مې سحر وتـــــى دى
هم مې له ليمو نــــه نظـــــر وتى دى

واړه ارمانونه به مـــــې ووژنــــي
نن دې د ښو چې لښکر وتـــــى دى

ستا د ماشوم غم تپوس مې زړه کوو
ما وى چيرته نه ځي بهر وتـــــى دى

هغه د نګ چنار کلي کې نه شته دى
غشى تر سينې د نښــــتر وتى دى

"بازه" پسې والوزه وار مــــه کوه
ګورې نه صحرا ته کوتر وتـــى دى

٤/٤/١٩٩٨

غزل

د سرود کډه یې لیږدي، د مستیو وچکـــــالـــي ده
د شاعر د خیال لمنه، له سندرو نه خـــــالـــــي ده

بیا یې غیږه کې رانه وړل، د رامبـــیل چامبیل ګلونه
سږ کال هم په موږه خوارو ، ټنده ګونځې د پسرلي ده

د نارنج د ګل میله ده، د بــــارودو پـــه وطن کې
له شهیدو ګلغوټیو غیږه ډکـــــــه د مــــالــي ده

دمه ځای یې زړه کې نه شته، د کاروان د لارویـــــو
په خنجر د لیچو راغله، نن حسینه جـــــلالـــي ده

۱۹۹۸/٤/٦

غزل

ډک له میـــــنې زړه لـــــرم
شکر دی هـــــر څــــه لـرم

بد و ته یې بــــــد وایـــــــم
ښه یې پــــــه لیـــمه لـــرم
زه د جـــانـــان غـــم سره
تل د زړه خـــــوالــــه لـرم
خپه مې لــــــه عــــــشقه ده
اور لرم، اوبــــــه لـــــــرم
وینې وخت څه په منډه ځي
زه چې بخــــــت اوده لرم
مه ! وزر مې مــــــه تــــــړه
"باز" یم الــــــواتــــه لرم

۱۳/٤/۱۹۹۸

غزل

مینه مې داسې په دایـــره کـــې واخلي
لکه بین مار چې مار هـــوده کـې واخلي

د مازدیگر وعدې تــــه نــــه رسیږي
د دیدن تنده مې غــرمــه کـــې واخلي
ښکلې گناه ته مې رابــولـي ســاقــي
رانه توبه په میـــــکده کــــې واخلي
د عزرائـــــل بـه دا احـــسان ومــنم
که رانه ساه ستا په کوځه کې واخـــلي
زما په زړه داســـــې قبـــضه واچــوه
لکه ښامار چې لال ولجــــه کې واخلي

سترگې یې سرې شي په چا خیال نه کوي
"باز" چې کوتره په پنجه کــــې واخلي

۱/۵/۱۹۹۸

غزل

چا پسې ورک زما نظر ګرځي
ښکلي چې ګورم په ما سر ګرځي

غم مې د زړه کلي ته لاره کړې
په سپین سترګې په کې اکثر ګرځي

یارانو څه لاس نیوی تري کوم
چیرته د مینې پیغمبر ګرځي

د مخ رڼا یې دنیا ونیوله
یو څوک په خیر لکه د لمر ګرځي

خدایزده چې زړکې کومې خواته تللې
ورپسې "باز" په سم او غر ګرځي

غزل

لږ يې راوينښ کړه دې ويده ارمان ته لاس واچوه
راشه دا ځل زما د زړه ګـــــريوان ته لاس واچوه

راته د سپينو سپـــــــينو ستورو اميلونه راوړه
د کائيناتو دې خــــــواره جهان ته لاس واچوه

ترينه ولجه کړه د سندرو غرونه غرونه اوښان
د غزلونو اوښبانه کـــــــاروان ته لاس واچوه

چې د وختونود ناســـازو نه څه غيچ خو واخلو
جانانه نن خو دې تراخــه دوران ته لاس واچوه

چې د رقيب له زړه نه سوی سوی دود وخيژي
"عابده" دا ځل دې خواږه جانان ته لاس واچوه
۱۷/۶/۱۹۹۸

غزل

یو نظرخو رندانه راواړوه
لږه تیره زمانه راواړوه

د رنگ ساعت له به ډیوه په مړه کیدو شي
هله ژر شه پروانه راواړوه

د تندي له ایینې نه گورې زلفې
په رخسار دانه وانه راواړوه

د ښکلا بته په زړه کې مې دیره شه
دا حرم په بتخانه راواړوه

بازه اوس دې غزلونو کې خوند نه شته
بس دی نوره افسانه راواړه

۲۰/٦/۱۹۹۸

غزل

یو ساز و ، یو سرور و ، یو نغمه وه تیریده
په سیمه مې د روح د چا ورېمه وه تیریده

هیڅ حد یې د ښکلا ټاکلی نه شمه یارانو
د سیند په څیر روانه وه څپه وه تیریده

یو څوک مې تصور کې جوړوله ورانوله
په ما د لیونتوب یوه دوره وه تیریده

ها ستوري به یې یاد وي چې تک شنه وو له خندا نه
ها خنګه د مستیو ډکه شپه وه تیریده

یو شرنګ مې د پاولیو په غوږونو کې نخښېږي
په خیال کې مې تر څنګه چې هغه وه تیریده

۲۸/٦/۱۹۹۸

غزل

د مينې لاروی يمه صنم ته مـــــې وربـــولـــي
دا داسې بُتکده ده چې حرم ته مې وربـــولـــي

دا زړه راسره رخه لري ځکه خـــــو يــــارانو
چې چيرته مينه نه وي هغې چم ته مې وربـــولي
د چا د تورو سترګو د جادو بـــــه څـــه اثر وي
چې هر سهار د ميا او ملا دم ته مــــــې وربولي
چې ستا د خولې خبره مې په شونډو زمزمه شي
يو ښکلی ترنم شي زير او بم ته مې وربــــولي
نظر مې د رخسار په لارو تورو زلفو ونــــــيو
دا څنګه رڼې لارې دي تورتم ته مې وربـــولي

ليمو کې يې د ژوند خُمار، خُمار راته کـــرلی
چرسي بنګي سړی يمه چيلم ته مې وربـــولي

۲۶/۶/۱۹۹۸

غزل

له زړه نه درته وایمه د ځان په څیر مې خــــوښ یې
جانانه په والله چې د ایمان په څیر مـــې خوښ یې

د مخ فضا دې ټوله سندریزه غــــونــدې ښکاري
د سپینو رڼو ستورو د آسمان په څیر مې خوښ یې

د زړه تاخ کې دې ساتم تقدس دې په لیــــمو وړم
باور وکړه جانانه د قرآن په څیر مې خـــــوښ یې

" سالکه" آشنا ځنګه رانه لیرې، لیرې ګـــرځې؟*
" نثار" زما یاره د " کاروان" په څیر مې خــوښ یې

د ښکلیو په څیر ښکلی یې غزله د "پـــــسرلي"*
د مینې د کیسې او د رومان په څیر مې خوښ یې

*سالک، نثار او کاروان زما شاعران یاران
*استاد پسرلی زموږ مشر او استاد شاعر

غزل

ستا د ښکلا ځینې قلنګ غـــــواړي
یوه خولګۍ درنه ملنګ غـــــواړي

ستا د کوڅې له رقیبانـــــو امـــان
په نه خبره باندې جنګ غـــــواړي

څومره ساده ده کلیوالـــــه مینــه
د هار پر ځای رانه لونـــګ غواړي

د زړه مې سوبه په دوه څـــیزه کیږي
یو رانه تا غواړي بل بـــنګ غواړي

د ښکار پر ځای ورسره مـــینه وکړه
"بازه "کوترې درنه څنګ غواړي

غزل

د زړه خُم مې لبریزه دی میخواره رانه ورکه
تصویر مې پسې ګرځي خو هینداره رانه ورکه

هر څو که لاروی یمه د شپږو جهتونو
چې تا ته غځېدلې هغه لاره رانه ورکه

چې ژوند ټپه ټپه کړي چې میوند ټپه ټپه کړي
یو داسې پښتنه د جنګ سالاره رانه ورکه

د بین په ترنم یې د روح کلي ته رابولم
هنر چې په کې نغښتی هغه ماره رانه ورکه

موده وشوه سندرې راته نه راوړي یارانو
څه ټکه راپریوتې سندرماره رانه ورکه

غزل

څوک مې په نظر کې راشین شوی دی
درد مې په پرهر کې راشین شوی دی

ډېر به د ارمان ګلونه ونیسي
زړه مې په ګودر کې راشین شوی دی

رام به نه شي کلکې ارادې لري
هر افغان سنګر کې راشین شوی دی

ښنې د "حمزه" د تخیل لري
شعر که په "خیبر" کې راشین شوی دی

بیا به په پنجو کې زرکه ونیسي
ښکار د "باز" وزر کې راشین شوی دی

غزل

ستا له نظر پـــــریـــــوتـم
خدا یږو له غر پــــریــــوتم

ته په وعده را نــــه غـلې
زیږ ما زدیګر پریـــوتـــم

زه د سپیلني پـــــه خـیر
واخ، په شرر پریـــوتـــم

ما وی چې کعبه بـــه وي
زه دې په ور پریــــــوتم

ښه مې زړه پرې یخ کړلو
"باز" په کوتر پـــریوتم

غزل

له زړه مې ارمانونه ستا په لاره ځي پــــــه مـنډه
يو څو ليوني ستوري له مداره ځي پــــــه مــــنډه

پرون مې تلوسه د نن په تمه زيــــاتــــيـــده
خو نن چې راغی ښکلی شو ناگاره ځي پــــه منډه

يو چا په ميکده کې وچې شـــونډې شپه رڼه کړه
يو څوک چې بلا نوش و له خپل واره ځي په منډه

هغه د يو ديدار په خاطر سر تلي کې اخـــــلي
چې ژوند يې مينه مينه وي تر داره ځي په مـــنډه

زما د زړه له خُم نه يې يوه څکه ونـــــــه کـــړه
په ناز په کرشمه رانه ميخواره ځي په مـــــــنډه

۷/۱۰/۱۹۹۸

غزل

خو ګيلهٔ دُعا به د آمين په مـــــزي وتـــړم
زړه به مې د ښکلو د آئين په مـــــزي وتـــړم

نن به مې د سترګو کورکي ورته پرانيستي وي
پريږده چې يو څو په کې حسين په مزي وتـــړم

ټولې فلسفې به ستا د مينې په مخ شاته کـــړم
ښکلې غوندې شک به د يقين په مزي وتـــړم

هار د سپينو ليچو به په غاړه کې دروا چـــوم
وار وکړه چې زه خو لونګين په مزي وتــــړم

رادې شي کوترې دې د "باز" په سينه وګـرځي
زه به يې وزرونه ښه سنګين په مزي وتــــړم

۲۲/۱/۱۹۹۹

غزل

د زنده ګۍ غمونه واړه مې له زړه راټول کړم
چې کور ته لاړ شم په سینه باندې واړه راټول کړم

په تصور کې زه ماشوم شم په کوڅو کې ګرځم
سکښې ماښام وي چې خوړلن له تناره راټول کړم
کله نا کله زه په ورانو ګودرونو ګرځم
کله ښایست له ټول جهانه په لیمه راټول کړم
لږ مې د زړه درزا ته لاس ونیسه سود به مې شي
د ارمان ټپ به ستا د ګوتو په چاړه راټول کړم
خدایزده چې څه توپان په سترګو کې جانان راوړی
چې راته وګوري بې واکه مې بانه راټول کړم

ستا د ښایست د اسمانڅکو په لور نیت مې کړی
باز یم وزرونو کې به دوه ستوري رانه راټول کړم

۲/۲/۱۹۹۹

غزل

څه خو شته چې دا سې خونړۍ اړوي ســـــترګې
جانان چې رانه نن کړۍ کړۍ اړوي ستـــــرګې

راځئ چې د یو بل سترګو کې ټول سره راټـول شو
ز موږه له خوارانو چې نړۍ اړوي ســـــترګې

زما د زړه غوښتنه باندې خدا یږو پــــوهیدلی
دا ښکلی چې له ما هره ګړۍ اړوي ســــترګـې

د برکلي د شپون رمې هوښیارې راته ښـــکاري
ازغو کې چې ترې پاتې شي وړۍ اړوي سترګې

دُعا به د کوترې سپین وزرې ورســــــره وي
چې "باز" نه په هوا هره جړۍ اړوي ستــــرګې

۲۹/۲/۱۹۹۹

غزل

ټولې بُتکدې وې حــــــرم را نــغی
زړه ته مې څوک ښکـــــلی صنم رانغی

چاته چې مو لارو کـــــې ګلان شیندل
هغه خو زمونږه پــــه چـــم رانـــغی

تل د سپینو لیچو په خنجر رائـــــي
ښکلی د موسکا په کرم رانــــغـــی

څم چې د ګلونو موسم غـــــلا کړمه
مونږ باندې یو کال چیرته سم رانغی

ته یې چې ښکالو ته غوږ نیولی وې
"بازه" هغه زرکه قــــــدم رانغی

۱۲/۳/۱۹۹۹

غزل

هغه چې د مودو خُمار يې سترګو کې غړيږي
خپل وار ته يې وار نه کيږي يو جام اخلي او ځي

د چا چې اراده د خپل منزل په لور پخه وي
فراز و نشيب نه ګوري بس ګام اخلي او ځي

يو درد د چا دميني مې پرهر ته لاره کړي
يو ياد يې جانانه هميش سلام اخلي او ځي

د کوم يو وږي "باز" نظر په کلي لګيدلی
په شنه سهار کوتره چې له بام اخلي او ځي

۵/۶/۱۹۹۹

غزل

په ليونو کې دې راغلی نـــــــه يـــــم
جانانه زه دومره ښاغلی نـــــــه يـــــم

ما د خولګۍ طمعه کې و نه ســــــاتې
زه خو لا دومره نازولی نـــــــه يـــــم

بخښنه غواړم په حاضر محــــــفل کې
د چا په سترګو کې خو خلی نـــــه يم

اوس نه چنار او نه سنځلې شــــته دی
اوس د هغې يادونو کلی نـــــه يم

د يو ورور پښه مې جنګ کې وبا يلله
خو له سنګره تښتيدلــــــی نـــه يم

غزل

څه ښکلی تصورو چې ترڅنــــــګه وه راغلې
نغمه وه د لونګو چې ګلرنــــګه وه راغــــلې

په تورو تورو سترګو يې قلنګ راځنې واخيست
چې کور ته مې د زړه يو ملنګه وه راغـــــلې

د خپل مين ټپونه يې ګنډل په تار د څـــــنو
هغه پښتنه پيغله چې له جنګه وه راغــــــلې

سندرې يې له لپو نه شيـــندلې ليـــونۍ وه
بيګا راته په خوب کې شوخـــه شنګه وه راغلې

د ږدن پر ځای د بنګ دانې خـــوړلې وې کوترې
دا نن چې درته "بازه" ړنګه بنــــګه وه راغلې

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

ته لېـــــراتـــــه وګـــــوره
زړه لېـــــراتـــــه وګـــــوره

ژوند په کـــــې راونغاړه
مړه لـــــېـــــراته وګـــــوره

بس درنه یو خوله غواړم
څه؟ لـــــېـــــراتـــــه وګوره

ګل په اننـــــګو وړمه
ښه لېـــــراته وګـــــوره

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

تور کفار لښکر پــــــه سپــــــین اسلام راواړوه
لړ دې په رخــــسار د زلـــفـــو لام راواړوه

پام کوه آشنا چې پښه نیولی په کې نــــــه شــې
مینه خو سرحد نـــــه لـــــري ګـام راواړوه

زه به ورته ټوله شاعري خپـــــله اهــــدا کړمه
خدایه د شاعر حسن خـــــو پــــــام راواړوه

پریږده چې د ژوند خُمار مې ټول په کې خړوب کړم
تنده مـــاتــــومـــه ساقي جام راواړوه

۶/۶/۱۹۹۹

غزل

د ژوند مسته نغمه چې له ربـــــابـــه راوتله
د مينې ولوله مې له شـــــبابـــــه راوتله

زمزم خو به چا نه وي په مينا کې اړولـــــي؟
بيګا شپه چې ورږمه يې له شرابـــــه راوتله

د تندي تلوسه مې وار له واره زيـاتـــيدله
ها ښکلې چې يارانو له سُرابـــــه راوتـــله

پرون چې د مطرب له ترنګه څه مې اوريدلي
هم هغه مسئله نــــن له کـــــتابه راوتله

کوم چا به په پنجره کې بنديوانه وي ساتلي
کوتره خو به "بازه" بـــــې حـــجابه راوتله

١٤/٦/١٩٩٩

غزل

څه د ژوندون سرو تـــــودو وخــــوړم
څه د چا مينه کې نــــــشو وخــــوړم

هسې له وخت نه ګيله څــــه لـــــه کوم
خپلو يــــارانـــــو پــــه پردو وخوړم

وطنه ستا له غيرې لـــــيرې، لـــــيرې
د پرديسيو ورځو شـــــپو وخــــوړم

هغه خدايي سلام هم نــــــه راکــوي
زه يې غمونـــــو انــــديښنو وخوړم

خپلې خــــــورينګي ته کوترې ويل
زه د "باز" دوه وو سترګو سرو وخوړم

۸/۷/۱۹۹۹

غزل

اور مې کړه شرر کې مې راونـــــغاړه
درد یمه پرهر کې مې راونـــــغاړه

وا مې خله د سترګو په کونجونو کې
ښکلیه ! نظر کـــې مـــې راونغاړه

تورو ماښامونو ته مې پـرې نه ږدې
ګوره سپین سحر کې مـې راونغاړه

نن راته کوترې څه په مـــینه ویل
"بازه" په وزر کې مې راونـــغاړه

۲۷/۸/۱۹۹۹

غزل

خبره چې په کلي کې شوره شوه ثـــــــنګه ځـــې؟
کیسه زموږ د مینې چې ښکاره شوه ثـــــنګه ځـې؟

تصویر دې په کې وځړوه، یاد خو به دې ســـــاتــي
رڼه مې د زړګي چې آیینه شوه ثـــــــنګه ځــــې؟

هن ! وا خله لږ سرور خو په لیمو رانه یـــــوســـــه
ژوندون مې درته ویره میکده شوه ثـــــنګه ځې؟

سهار و ، مازدیګر شو اوس ماښام په تیریدو دی
ایسار شه د چا یاده نوره شپه شوه ثـــــنګه ځې؟

ښه ډېر به درته جوړ کړم سپینې غاړې ته ځوندي
پخه چې د لونګو کرونده شوه ثـــــــنګه ځې؟

۱۵/۱۱/۱۹۹۹

غزل

ځوک مې په ميو باندې، ځوک مې په بنګ نمانځي
ځوک مې د تورو سترګو په ښکلي جنګ نــمانځي

بيا د غزل ملکې، ګـــــيدۍ ســــندرې راوړې
چې به په دې عنايت، کوم يو ملــــــنګ نمانځي

بيا په وطن سپرلی شو ، جونې په ســــيل ووتې
سپينه سينه به د چا په تور لونـــــګ نــمانځي

ډيوې رڼا دې ورته، د کوه طور ډيــــــوه شـي
ژوند په مرموزه ادا درته پتنګ نـــمانـــځي

د وطن ټول شاه زلمي، به سره بيا راټول شـي
د آزادۍ ناوې به د ډول په ډنګ نمـــــانځي

۲۲/۱۱/۱۹۹۹

غزل

نشه ده د شرابو په رګ، رګ کې مې خوره ده
سندره چې زما د تخیل په تال سپره ده

نظر مې ښکلا وزیږوي کوم لورته چې ګورم
له کله نه چې ښکلې مې په سترګو کې دیره ده

چې تا په ګلورین نظر یو وارې ورکتلي
جانانه د زړه سیمه مې اوس ټوله ګلدره ده

یو څوک راغلل ژوندون یې د مرګي نیزه کې یوړو
دا پورې کلی وګوره چې واړه هدیره ده

د روغې څه خبره به یې باز سره وي شوي
کوتره چې په شین سهار د بام په سر ښکاره ده

۲۷/۱۱/۱۹۹۹

غزل

ښه دېر په اســانــه راتــه وګوره
لږ خو په ما ګرانــه راتــه وګــوره

زه مې نظر ستا په ښکلا ویــنځـــمه
ته او خدای جـــانــــه راته وګوره

یاده به وي تاته پـــرونــــی وعده
نن نه شي پښــیمانـــه راتــه وګوره

ستا د جرس شرنګ سندرې شني کاندي
ای او ښــبه کـــاروانه راته وګوره

تا پسې خو خدایږو رســیده ګران دي
لمر غوندې روانه راتــه وګـــوره

١٦/١/٢٠٠٠

غزل

داسې مې اوښکو باندې ستا د کوځې ور وينځلی
لکه باران چې بيګا ټوله شپه وې لمر وينځلی

دا چې ښکلا راته په هر څه کې څرګونه وهي
سهار وختي مې ستا په ښکلې مخ نظر وينځلی

په لاهوتي سندرو نيت تړم د مينې په نوم
د زړګي خُم مې په شرابو د کوثر وينځلی

څنګه سرور دی د بر کلي د ګودر په غاړه
چا به د بنګو په وږمه وي ماز ديګر وينځلی

د بوډۍ ټال يې په وزرونو کې يو شپول جوړوي
"بازه" د سپينې غرې په واوره يې کوتر وينځلی

۲۱/۱/۲۰۰۰

غزل

څنګه خاموشه زنده ګي ده هنګامه نه شــــته دی
نن دې د کلي مازدیګره هیڅ مزه نـــه شــته دی

په یو ساعت کې په یو رنګ په بل کې بل رنګه وي
ماته خو خدایږو د دې ښکلو اندازه نه شــــته دی

څنګه ایسار شمه یارانو په دې چم کې څـــه دي
دا وخت به څرنګه تیریږي چې هغه نه شــــته دی

اوس به دې څرنګه ښکلو کیه ســــندره کـــړمه
چې مې په شونډو ستا د مینې زمزمه نه شتـه دی

د جنګ شیبې وې دیوالونه سره غاړې وتـــــل
لارې مو ورکې دي په کلي کې کوڅه نه شته دی

۱۷/۲/۲۰۰۰

د اسحاق ننګیال په مړینه

غر او آس

یو غر راونړیده
هغه دنګ غر
چې آسمانڅکو ته یې لاس غځیده
لکه د طور په څیر ذره ذره شو

****

یو آس له پښو ولویده
هغه سپین آس
چې په یو ګام کې به تر لیرې، لیرې ورسیده

د امان الله ساهو په مړینه

دا څه ټکه راپریوتې

دا څه ټکه راوپریوتې
چې د سر سړي مو وینې
څنګه ژر یې رانه واخلې
دا څه ټکه راپریوتې
د یو غم فصل مو زړونو کې پوخ نه وي
بل راشین شي
دا څه ټکه راپریوتې
چې د سر سیوری پیدا کړو
عزرائیل یې په وزرونو کې راټول کړي
دا څه ټکه راپریوتې
د "ساهو" ګلونو پاڼې
د "پسرلي" په غېږ کې زمولي

۱۵/۷/۱۹۹۸

وروستۍ ټپه

زما د زړه دره کې
ستا د یادونو څلی
د یو شهید آرمان په څیر ولاړ دی
او ستا د خولې وروستۍ ټپه په آزانګو اړوي
تا ته به یاد وي که نه؟
ما درته څه په هنرمندو ګوتو
د سرو او شنو مریو پوښ کې وه رجړومه جوړه
او د هینداري په کونجونو کې مې
د خپل نامه توري یو ، یو وکرل
ما ویل چې ته کله کجل پوري کړې
نو په لیمو کې به دې وغړیږم
او که هینداري کې تصویر ته ګورې
ستا له تصویر نه به راوتوکیږم
داسې به تا سره د مینې په تار ځان وتړم
خو داسې کله وشول

او ما نه کله هیر دي
چې په بې نیازه غړ دې وویلې
راشه آیینه رانجه دې واخله
نه دې یاري کړم نه دې ښې ګرځومه

څو درې مسریزې

راځه چې نن خو پټېټانی وکړو
چیرته یو ښکلی ماشومتوب پیدا کړو
چې څه خو مینې ته بهانه جوړه شي
***
ځان به د چا د غاړې هار جوړوې
ناځوانې زه خو دې هیر شوی نه یم
په سره جوړه کې څومره ښکلې ښکارې

***

چې په خبرو قطغن ولګیده
چې د بلۍ په سر کاته ګناه شوه
راځه چې زړونو کې خو مینه وکړو

***

اوس چې اوبه له ورخه تیرې شولې
ناداني لړ دي په خوله لاس کیږده
په یارانه کې خو بنګړي ماتیږي

د درد د څړیکې په څیر لاره وکړه
زما په تول وجود خوره وره شه
لکه پرهر مې زړه کې وغځیږه

***

خیر دی جامو له به پیوند ورکړم
پیزار دې نه وي لوڅې پښې به ګرځم
مګر د خیټې څه چاره وکړمه

يو بيت

داسې خو مه وايه چې نه به ګورم
ځکه چې دا کرښه زموږ په منځ کې
د ښايستونو خالق نه ده ويستې
نو داسې مه وايه چې نه به ګورم
زه به ورګورم که روژه وي که اختر که برات
ځکه چې دا ښکلي زما د غزل توري دي
يو بيت جوړوي

۷/۱/۲۰۰۰

جانانه کله

خو راپيښه وکړه

ته مې په خوب ليدلې

ته مې په خوب ليدلې
پر افغاني ګڼ دې د سپينو روپو ټل دا سې مزه کوله،
لکه د هسک لمن کې ټل ټل وي د سپينو ستورو
ته مې په خوب ليدلې
لکه زيړی مازيګر،
د څو شېبو لپاره،
پر کايينا تو ښکلا وشيندي په منډه تير شي
ته مې په خوب ليدلې
ستا د ښکالو ترنم،
زما په زړه کې نرۍ لاره وکړي
او بنګړو شرنګا دې لپو نه سندرې شيندي
ته مې په خوب ليدلې

په تور پوړني کې دې سپينې ليچې داسې نغښتې،
لکه د اوږد جنګ له سوبې وروسته،
سپاهي تيکې ته توره تيره کاندي
ته مې په خوب ليدلې
د لوی شکست منلو وروسته ما ته لاس راکوې
او د بري لور ته مې و هڅوې
ته مې په خوب ليدلې
زما او ستا ارواوې
د اند ښښنې په نوم څه نه پيژنِي
د ماشومانو خويندو ورونو په څير لوبې کوې
څه ښکلی خوب و
چې ورښښمين لاس دې
د بياليدو په اميد
آن تر تندي پورته کړ
او زه له خوبه ويښ شوم
بيا تر سهاره پورې خوب رانه غلو.

شاعرانه فطرت

ښايي زما شاعرانه فطرت کې
له زمانو راهيسې
د ښايستونو خالق
د مينې کر کړې وي
شايد همداسې به وي
چې مې د زړه په ځمکه
د نفرتونو تخم نه شين کيږي
او مينه تل په کې ښېرازه اوسي
ځکه په نيمه خوله خندا باندې ټول زړه وبايلم

غزل

یو څوک ګورمه چېرته به وي د نــګه ستا په څېر
پېدا به نه شي خدا یږو غـــــنمرنګه ستا په څېر

د چا ښکلې په لـــــته پـــــسې وتی یم له کوره
کو څه پـــــه کـــو څه ګرځمه ملنګه ستا په څېر

د وخت غرمو که وسوزوم مینه کې یې پوخ کړم
پر سپینه سینه زانګمه لونګه ســـــــتا په څیر

یو ته یې چې د ژوند قرار دې ټول راځنې یوړو؟
کــه بله به پیدا شي شوخه شنګه ستا پـــه څیر

د باز په شان شوخي مې په وزرونو کې پیدا شي
کـــــوتره چې مې تېره شي تر څنګه ستا په څېر

۲۸/ ٤/ ۲۰۰۰

زموږ کلی

ډېره موده وشوله
چې "برکنډو" باندې د وریځو لړې نه ښکارېږي
او د خوړ غاړو کې رېدي راټوکېدلي نه دي

ډېره موده وشوله
د "غره زيارت" ته خلک نه ورخيژي
وايي روسانو يې په لارو کې بمونه ايښي
چې کليوالو به ثواب لپاره
په لپو لپو ترينه وڅښې اوبه
هغه "بزرګه چينه" اوس وچه ده

ډېره موده وشوله
چې د ګودر لارې مو شړې پرتې
ځکه زموږ کليوال
چېرته په کډه تللي
په بيرته بيا نه راغلل

ښه مې په یاد دي
د مکتب ها ګلالو ورو به
د الفبا سندره
په ازانګو ویله

او دا مې هم یاد بړي
چې د ایلبند نه به کوچیان راغلل
زموږ د کلي په شینکي باندې به
د وخت نه مخکې خزان ولګیده
د کلیوالو به یو شور پورته شو.

۳/ ۵/ ۲۰۰۰

غزل

توره شپه کې ورته جړ مې تور وربل دی
خلکه چا د تورې شپې نیولی غل دی

بیا یې ګونځې په تندي کې غځېدلي
بیا چې ښکلی راته نه ګوري څه چل دی

خبر دی لاړه به شي، لږه سا خو واخله
د تلوار دې لا تازه پرونی پل دی

بس دعا کوه لونګ چې راپاخه شي
د ځوندیو جوړلو مې تکل دی

بازه دا دې لا څه ټوکې دي را اخیستي
د کوترو په وزرو دې جوړ غزل دی

غزل

چې په خبرو کې د ناز او ادا قـــــند وتـــړي
ډېر مین زړونه به په زلفو بند په بـــــند وتړي

هلته به زه په خپل وجود باندې باور پـــیدا کړم
که د لاس نخښه مې څوک ښکلې په مړوند وتړي

او به او به به کړي زما د زړګــــــي واړه شـــاړه
که په ګرېوان راته د سپینو اوښکو بند وتـــړي

یو څو درانه سرونه په نېزه کې رانـــــه واخلي
د مرګ قاصد راشي زموږ د کلي ژوند وتـــړي

داسې بدرنګه زمانه خو خدایه را نـــــه ولـې
چې د عابد نه تخیل وتړي انـــــد وتـــړي

بیلتون

زما د ژوند د امیــدونــو سپــین سحر جانانه
سکــنی مــاښــام درتــه یــاد یــږي کــه نه؟
ما نه د ژوند په ورکو لارو مـــرور جــانــانــه
سکنې ماښام درتـــه یـــاد یـــږي کـــه نـــه؟

له خپـــله ځـــانــه او جهانه بې پروا ګرځېدو
د ماشومتوب ښـــومـــره ښـــایسته دوره وه
چې لاس تر غاړې به له نازه به هـــوا ګـرځېدو
د زلمیتوب ښـــومـــره ښـــایـــستـــه دوره وه
لاس په نامه به درته زه ومه اکثـــر جــانـــانــه
هغـــه اکـــــرام درتـــه یـــاد یـــږي کـه نه؟

اوس هم ځوانان د خوږ په غاړو کې ټولیږي که نه
زمـــوږ د کـــلي مـــازیـــګر ښـنـګه دی؟
د چتو پیغلو په کې اوس منګي ماتیږي که نه

هغه لمـــبه لمـــبه ګـــودر خـــنګه دی؟
تا به شراب د موسکا راوړه له کـــوثـــر جانانه
د شونډو جـــام درتـــه یـــادیـــږي که نه؟

هغه چـــې مـــا و درتـــه جوړ په هنرمندو ګوتو
هغه منګی درســـره شـــته او کـــه نـــه؟
هغه چې تا به همیشه زمـــا جـــاګیـــر ګڼـــلو
هغه زړګی در ســـره شـــته او کـــه نـــه؟
چیرته پریوتی خو دې نه یم لـــه نظر جانانه
د زلفو دام درتـــه یـــادیـــږي که نه؟

ستا د پاولیو د شـــرنـــګا چې ترنم نه راځي
اوس مې سندرې سر و تـــال نـــه نـــیسي
ښکلي به ډېر وي خو نظر کې مې یو هم نه راځي
څوک مـــې دا ستـــا پـــه خیر په فال نه نیسي
چې ستا دماتو بنګړو توریې وړو په سر جانانه
د بـــاز نـــاکـــام درتـــه یـــادیـــږي که نه؟

۱۶ /۶/ ۲۰۰۰

ایډیال

د آرمان زړې مې د زړه پر ځمکه
کلونه وشول چې د چا ښکلې په نوم شیندلي
او وخت په وخت مې پرې د اوښکو بارانونه کړي
خو لا یې تېغ چېرته وهلی نه دی
دا کوم هوښیار سړي ربتیا ویلي
چې په مالګینو اوبو فصل نه شي
نو څه موده به کېږي
چې زه د اوښکو د څڅوبي پر ځای
د خیال مویک راوا خلم
انځورومه د چا ښکلې تصویر
وختونه اوړي او زما د تخیل غېږې ته
خپله ځولۍ کې تصویرونه راوړي
د چا ښایست له ټول رنګونه راوړي
زه تصویرونو ته په ځیر ګورم
ښه په دقت ښه په تدبیر ګورم

زما ایډیال یې تصویرو کې نه وي
فطري ښکلا یې په رنګو کې نه وي
خو لا مایوسه نه یم یون کومه
د خپلې ورکې مې لټون کومه
مویک په لاس د چا تصویر جوړوم
لیدلي خوب ته مې تعبیر جوړوم

۲۰۰۰/۷/۱٤

غزل

چې شرنګ یې د پاولیو شــــې سندرې زیږوي
دا ښکلې خو خبرو نــــــه خـــبرې زیـــږوي

نظر یې د بنګال په کرتبونو کې پـــــــوخ کړی
نازونه چې یې سترګې سحر ګـــــرې زیـــږوي

زما د اوښکو څاڅکي بې بـــــها ، نه دي یارانو
د مینې سمندر کې مــــــرغـــلرې زیـــږوي

ښېتر که ترینه لاړه زموږ غرونه دې ژوندي وي
په غېږه کې ممانۍ او ګــــــرګــرې زیـــږوي

د وخت سختو سیلیو ترینه ټولې بـــڼې وړي
باز غره کې چېرته ناست دی نوې پرې زیږوي

غزل

له چا به مروره وه هغه د سین په غاړه
څپه چې ورته پښو ته پریوته د سین په غاړه

د سپینې خولې په طمعه یمه چا ښکلې ساتلی
اوس ځکه تېروم هره غرمه د سین په غاړه

ته وا که د لونګو کرونده په کې پخه ده
سحر او مازیګر یې وي وږمه د سین په غاړه

د سین د غاړې خلک یو په ژبه یې پوهېږو
د زوږ د ترنم یې وي نغمه د سین په غاړه

د مینې یو غمزه مې ارادې کاندي بدلې
اکثر چې رانه ماته شي توبه د سین په غاړه

جانان په تصور کې راته ورو په غوږ کې ویلې
راځه بازه چې جوړه کړو یو شپه د سین په غاړه

غزل

د خولګۍ له انتـــــظاره بـــه راووځـــم
لېونی نه شم لـــــه ښـــــاره بـــه راووځم

د ښايست په وسعـــــتونو کې به ګډ شم
د نغمې غوندې لــــه تـــــاره به راووځم
ستا ښکلا به د لـــــېمو لـــــپو کې وځښم
د عمرونو له خـــــمــــــاره بــــه راووځم
زه به خپل زړه په اورتون د مينې پوخ کړم
لکه زر له سره انـــګاره بـــــه راووځـــم
د چا مينه به مې زړه کـــــې لارې وکړي
لکه څړيکه له پـرهـــــاره بــــه راووځم

په هوا کې که مـــــې بـــاز په نظر راغی
د کوترو له کــــتاره بــــــه راووځـــم

غزل

دې پسې نه یم چې چا څرنګه نظر کړی دی
ما خو په زړه باندې اکثر د مینې کر کړی دی

اوس خو د بنګو سره یو ځای لونګ هم دودوم
د چا د غاړې لونګین په ما اثر کړی دی

ستا د کوڅې له رقیبانو مې لیمه نه سوزي
ما همیشه شکایت ستا له پورې ور کړی دی

اوس په کې جونې نه ټولیږي څپې ساندې وایي
خو ما سلام د رنګ ګودر هر مازیګر کړی دی

چې مې په خپلو ارادو باندې هم شک پیدا شي
دا مې د ښکلو په وعدو باندې باور کړی دی

چې ستا په بده وي راضي وطنه! مور نه، نه دي
ښه په مېړانه باز له هغو سره شر کړی دی

غزل

ستا د بنګړو شرنګ راته بلا خبرې زده کـــړلــې
ما خو ستا خبرو نه اشــــنا خـــبرې زده کــړلې

څه مې له بې وره میکدې، څـــه لـــه رندانو نه
څه مې د پیالو له جنګېدا خـــبری زده کـــړلې

اوس به مې په زړه باندې یوه خبره نه پـــرېـږدم
تا چې په انکار کې په موسکا خبرې زده کـــړلې

ښه تاند زلمیتوب مې د صوفیانو په حلقه کې و
هلته مې د پیر نه د فـنا خـــبرې زده کـــړلـــې

چا ته چې مې نیکه مـــشوره لــه زړه نه ورکړله
هغه راته ویلې بازه ! تا خـــبرې زده کــــړلې

۲۰۰۰/۱۰/۲۱

غزل

دا نه منم چې نه یم له جانان سره یو ځای
والله هره شېبه یې له آرمان سره یو ځای

که څه هم څه موده وشوه له یاده یې غافل یم
خو بیا هم راته ځان ښکاري یزدان سره یو ځای

راځئ چې د ژوند ستونزو ته خو لږه غاړه ورکړو
فطرت دی چې ازغي وي او ګلان سره یو ځای

د زړه په للمه ځمکه مې د مینې زړې شنه کړه
د چا یاده راځه خو له باران سره یو ځای

یارانو ویل د باز خوا ته ورځو هلته یې ګورو
سالک او نثار لاړه له کاروان سره یو ځای

زه لا هاغسې بندي يم

زه لا ماشوم اوم چې مې پلار له لاسه کلک نیولم
ويل يې ما سره زما په کار کې مرسته کوه
ځکه په تا باندې مې لاس سپک وي
ما به ليدل چې مې همځولي ډله ډله له مکتبه وروسته
لېرې باغونو ته چکرله درومي
ما به له ځان سره په زړه کې ويل
عجيبه نه ده چې له پلار سره په بند کې اوسم
بيا به مې پلار ته ويل
پلار جانه ما ته اجازه راکړه چې زه هم د همځولو په څېر،
چيرته چکر ووهم
خو راته پلار به ويل
"زوی جانه هغوی بې غمه دي چې خوشې ګرځي
زما او ستا په تمه لس خولې
د ډوډۍ په انتظار وازې دي"
ما به ويل پلار جانه سمه ده زه کار کومه
اوس چې څه درې لسيزې واوښتلې

ما ته لا ځان د ماشومتوب په څېر بندي ښکارېږي
له شل کلن مهاجرته وروسته
چې خپل وطن ته راغلم
نو دا یاران مې مسافر بولي
او ما ته هم ځان مسافر ښکاریږي
اوس هم هماغه د روزګار غم دی
خو چې بچي مې یاد شي
او زړه مې وغواړي چې کور ته لاړ شم
په خواره خوله له خپل بادار نه اجازه غواړمه

خیرخانه، کابل
د ۱۳۸۲ کال د زمري ۲۷ نیټه

هوډ

بیګا مې هوډ کړی و
چې زه به دا خپل نامراده ژوندی
د چا په تشه خوله خندا باندې نور و نه بایلم
او نه به چا ښکلې ته، خوږه موسکا وکړم
بیګا مې هوډ کړی و
چې به د تل لپاره
زه د خپل ژوند له کتاب
د چا د نوم توري له بېخه باسم
او بیا به هیڅ کله د چا ښکلې د نوم توري د زړه په ځمکه و نه کرم
بیګا مې هوډ کړی و
چې زه به نور د چا د نوم سره تړلی تعویض
په غاړه نه ګرځوم
ځکه چې نوره عقیده مې باندې پاتې نه ده
بیګا مې هوډ کړی و
که هغه ښکلې مې په مخه راشي
هیڅ به ور و نه ګورم
ځکه چې زه یې په لیدو باندې لمبه لمبه شم

خو چې سهار له خوبه پاڅیدمه
خدای خبر ولې مې زړه وبوړنیده
هغه ښکلو کې مې په سترګو کې راوټوکیده
او په خپل کړي هوډ مې پښې کیښودې.

غزل

دا نه وایم چې لږ د موسکا جام خو راکووه
بس دا وایم د تشې خولې سلام خو راکوه

د مینې یوه خبره درنه نه غواړم پوهیږې؟
څو ستغې سپورې ما ته څه دشنام خو راکوه

رنګین سهار دې تا ته مبارک وي مبارک
خو ما ته یو غمګین غوندې ماښام خو راکوه

په مینه خو نه ګورې په غضب خو راته ګوره
د تورو تورو سترګو څه انعام خو راکوه

د خدای په ویره ځمکه یې ځای نه شته دی یارانو
کوترې ته دې بازه د زړه بام خو راکوه

راز

د کال اولې ورځې سترې مه شې،
دا راته وايه چې په خير خو راغلې
خدای دې له ما سره ژوندی لره
دا ړومبی ځل نه دی چې ما باندې احسان کوې
زما په ژوند دا اوه ديرشم ځل دی،
چې خپله ښکلې څيره ما ته ښايې
وايه کنه د کال اوږدو کې خو به،
زما په څير چا ځورولې نه يې؟
چا درته سپکې سپورې نه دي ويلې؟
چا خو به تا نه نفرت نه وي کړی؟
هو،
ته به خبره نه يې،
غواړم چې تا ته يو راز وسپړمه
تير کال چې ته راتللې،
ستا له راتلو نه فقط يو ورځ مخکې
يو چا له ما ځنې نفرت کړی و
يو چا له ما سره سپيځلی شان تعهد مات کړ،

يو چا زما په پاکه مينه باندې تور پورې کړ
باور دې وشه، په ايمان يې وايم
پرونۍ ټوله ورځ
د پوره کال انديښنو
يو په يو وځورولم
دومره مې وژړل چې اوښکو مې لمن درنه کړه
شپه راغله شپې په غېږ کې ونيولم
****
خو نن سهار چې زه له خوبه ويښ شوم
د ماهيپر د غره له هسکې څوکې
ستا سورکي لمر راته د وړانګو غبرګ لاسونه راکړل
نو سم له واره مې د زړه غوږ کې شاعر ملګري وويلې:
عابده بس دی تير په هير وګڼه
نورې د تير کال انديښنې له زړه نه وغورځوه
اوس پوره کال اوښتی
د نوي کال د لمر زرينې وړانګې
درته مينه وايي:
د نوې ورځ تنکۍ شيبې
د کال تر پايه پورې
درته نيکمرغه غواړم

غزل

څومره چې زړه باندې مې هر وخت راوریږي جانان
هومـــره ســـاده دی هـــومره ژر مـــروریـــږي جانان

سپیـــنې روپۍ یې په لمن یو ازې شرنګ نه کوي
چې لـــمر ته وګوري د لمر غوندې پړقیږي جانان

لکـــه چـــې چـــا ورتـــه آمـین کـلـه ویلی نه دی
چې مـې دُعـــا غـونـدې له لپو نه تویږي جانان

داسې هم نه ده چې په ما یې ګوندې زړه سوزیږي
چې ما ته وګوري غوسه ورشي سوزیږي جـــانان

بازه ازار د کـــومـــې زاڼـې تـــور وزرې بـــه وي
چې پـه لـږ څه کې دې لـه لاسـه ازاریږي جانان

غزل

لا په پام نږدې مه قدم لیـــونی نــــه یـــم
په والله در پسې سم لیــــونــــی نه یم

بس یو ستا د یاد بتان مې زړه کې اوسي
نور د دېر او د حرم لیــــونــــی نه یم

سنګباري چې د ښو زما په زړه کـــــړې
اشنا زه خــــو ستـــا د چم لیونی نه یم

ته یې راوړې، زه یې ځکه درنه واخلم
که نه زه څه کوم غـــــم، لیونی نه یم

له کوترې نه پنجو کې بــــــڼې باسې
"بازه" زه ستا په رقم لیونی نــــه یم

له شاعر نه ګیله

ګران کاروان چې د ښاپېرۍ په ورغوي کې شین همځولي ته (د ځنګل د لیک ځواب) لیکه، نو د څنګ یاران یې په شعرونو نمانځلي وو چې ما ته یې هم لاندینی بیت ویلی و:

کوترې راوړي د نکریزو پاڼه
شي ستا د باز منګولې سرې رایادې

خو کله چې ښاپېرۍ ورغوی پرانیست،د پورتني بیت په شمول ترینه درې بیتونه ښوېدلي وو ، خو ما ته یې له شاعر نه یوه ګیله ضرور راوړې وه.

نن مې په زړه باندې بلا وربېږې
زما شاعره ! څو خبرې لرم
لږ ورته ښه د زړه غوږونه څک کړه
یو څو ترخې یو څو شکرې لرم

* * *

ستا له قلم چې په در در ورېدل
د هغو تورو ریاضت مې کړی
چې به لا سو نه ورته تا غځول
د هغو ستورو ریاضت مې کړی

آن له ماښامه تر سهاره پورې

ستا د چنار خبرې ما ژړلي
چې خپه نه شې په ايمان يې وايه
خپلې سندرې کله تا ژړلي

* * *

چې د سندرو کاروان تا به راوړ
شاعره ما به ترې الهام واخيست
چې ميکده به ورته تا ويلې
ما به له هغې ځنې جام واخيست

* * *

که زما پښه به چيرته وښويده
تا به له مينې نه ډک لاس راکړ
چې به له ما نه توري وتوربدل
زما شاعره تا به پاس راکړ

* * *

چې مې د زړه په خانقاه کې اوسې
پيره ! زما په سر هم لاس تيروه
له زړه مې ټولې کينې ورژوه
کله اذر په صنم لاس تيروه

* * *

دا يوه ګيله در نه ضرور لرمه

چې څنګه زه د رځنې هېر شومه
د اوبو سر باندې د خلي په څېر
له يوې څپې بلې ته تېر شوم

* * *

چې په ورغوي کې دې نه ښکارېږي
ښاپېرۍ چېرته ورکې لارې تللي؟
ما په کې خپل تصوير ونه ليدلو
خدای خبر کومې خوا هندارې تللي؟

* * *

بس همدغه درنه پوښتنه کوم
د زړه کتاب نه دې په څه و ايستم؟
شاعره دومره خو بې رنګه نه وم
ولې دې دا رنګه له زړه و ايستم؟

* * *

څوک به اوس راوړي د نکريزو پاڼه؟
چې د کوترو څه پرواز نه شته
ستا د شينکي ځنګل په شنه غېږه کې
هغه د سرو منګولو باز نه شته.

پيښور ابدره روډ عرفان کلتوري مرکز

رياضت

کله چې ستا د مينې کلکې رېښې
زما د زړه په ځمکه وغځېدې
او ستا د مينې فصل مې زړه کې وټوکېده
د ليونيانو له پاچا نه مې دعا وغوښته
او ستا د مينې د رياضت په ډاډ مې تا ته ويل
در سره مينه لرم
ته اول هيښه شولې
بيا دې مهينې وروځې
د تندې نيم اسمان ته ورسوې
د څو شېبو لپاره، دې خپل باڼه په ځمکه ننه ايستل
او بيا دې خپلې جادوګرې سترګې
زما په سترګو کې راوګنډلې
تا زما سترګو کې د مينې يو توپان وليده
ما ويل چې تا به دا توپان خپلو څپو کې واخلي
او په مهينو شونډو
به راته وايې

چې زه هم درسره مینه لرم
شپېبه لا تېره نه وه
چې دې خپل ځان ته پام شو
شونډې دې بوڅې کړې او سر ته دې ټکان ورکړ
راته دې وویلې
ډېره مننه چې له ما سره ته مینه لرې
خو ډېر افسوس کومه
چې ستا لپاره یوه ذره مینه هم
زما د زړه په کور کې ځای نه لري
که دې توان رسي نو زما مینه له خپله یاده وغورځوه
له څه مودې راهیسې
زه ډېره هڅه کوم
چې مې د زړه له ځمکې
ها ستا د مینې ریښې وباسمه
خو لا مې توان نه رسي
لا مې په زړه کې ستا د مینې ریښې پښې کلکوي.

۲۰۰۴ | ۰۶\۰۷\۱

د زرداد سراې د کابل منډه یي

شرط

ما درته هر وخت ويل
چې ستا فطري ښکلا
د ښايستونو ميره
نو دې ته څه اړه يې
چې په فطري ښکلا سرخي او سفيده ومږې؟
تا به ويل چې ته په دې راز باندې نه پوهيږې
دغه سرخي او سفيده د ښايستونو مجبوري وګڼه
او بيا دې دا هم ويل
چې ته زما فطري ښکلا خوښوې
زه به اوونۍ کې يوه ورځ ستا په خاطر
او ستا په اند ، فطري ښکلا کې راځم
خو شرط يې دا دی
چې به نورې ورځې
ما سره کار نه لرې
او ما دې شرط ومنه
بيا مې هغې ورځې ته شپې شمارلې
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راشې

هغه ورځ هم راغله
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راغلې
په دغه ورځ به بیا زما له مخې
هره بلا چېږده
زه به شله شوم چې سبا ته هم داسې راځې
تا راته ویلې چې تا شرط منلی
که شله ګي دې وکړه
نو شرط به وبایلې تاوان به وکړې
ما شله ګي وکړله
او تا له مانه لاره وشلوله

*****

زه اوس په دې راز باندې وپوهیدم
چې ښایستونه مجبوري هم لري
او دا مې ومنله
چې ما شرط وبایله تاوان مې وکړ
خو دا یوه خبره
را سره ته ومنه
اوس چې ته هره ورځ سرخي او سفیده لګوې
په دې ادا چاته ځواني ورکوې د چا ځواني زړوې.

غزل

ستا د مـــينې تور دې وي
دغومره پـــېغور دې وي

ژوند په نغمو سور دې وي
ستا د بنګړو شـور دې وي
ټول مې غزل تـــوري دي
ښکلي په هر لـــور دې وي
تل زما په ســــترګو کې
ستا ښکلی انځور دې وي
تمه د خولګۍ ښـــه وي
دا مې په تا پـــور دې وي

ژوند په کـې له مينې ډک
بازه کلی کــــور دې وي

غزل

سرُ دې شمه، تال دې شمه، ترنګ دې شم
مات دې شم د شنو بنګړيو شرنګ دې شم

پریـــږده چې په سرو غرمو کې پوخ شمه
ستا د ســپــینې غاړې تور لونګ دې شم
مـینه، میــنه، مینــه بـه راوټــوکي
راشــه چــې لیـمو سـره په جنګ دې شم
بس چې لاس مــې ستــا تــر غاړې ورسي
خپل قد نه مې یو پـه لـــسه دنګ دې شم
شین دې شمه، وچ دې شمه، وړه دې شم
ستا سپینو لاسونو ته سور رنګ دې شم

تــا تــــه چې سرور په کې د میـني وي
بــــازه تور لوګی دې شمه بنګ دې شم

غزل

چُپ به وي او نه کوي شور خلک
څو پورې به دلته وي د زور خلک

شته دی چې اوبو ځینې هم نرم دي
شته دی چې په خوله کې ګرځی اور خلک

وخت به خپلې چارې وکړي تیر به شي
موږ به نه یو دلته به وي نور خلک

یو یې هم زما د زړګي سود نه شو
ډیر که مې په زړه کې کړه انځور خلک

سپین د پرښتو لباس په تن ګرځي
دلته چې اکثر وینې زړه تور خلک

غزل

ښکار ته چې ښکاري نښه په نښه کړي
داسې مې پرې ټول نظر راټول کړلو

تا چې پرې مرهم لاسونه کېښودل
ما مې پرې د زړه پرهر راټول کړلو

پړق د سپينو ليچو لکه تورې شو
تا چې ترينه تور څادر راټول کړلو

داسې وخت دې راشي چې خلک وايي
سولې له نړۍ نه شر راټول کړلو

کلکه باز پنجو کې زرکه ونيوه
بيا يې پرې دا خپل وزر راټول کړلو

د اجمل خټک د غزل پر ځمکه

غزل

مرهم لا سونه دې زما پر سينه ږدې او که نه؟
جانه پرهر مې د زړګي راټولوې او که نه؟

زما آرمان ستا د وصال جنګ کې شهيد شو ګرانې
سره لوپټه يې په مزار اوس غوړوې او که نه؟

ډېره موده وشوه زما په خوب او خيال کې اوسې
چيرته په ويښه هم زما غېږ ته راځې او که نه؟

د غلچکيو په څير راشې بيا په منډه لاړ شې
د ښکليو ياده ما له ځانه سره وړې او که نه؟

تا خو له ډېرو په پنجو کې بښې وا يستلې
(بازه) کوترې سره هم مينه کوې او که نه؟

د مامور د ماندیني غږ

کله کوم ښه خواړه په ما هم لوروې او که نه؟
سپیره ماموره چې په نس مې مړوې او که؟

ټیپۍ مې شنه شوه په ټیپرو پتاټو سړیه
د کوم ترڅکون قطغ مزه په ما څکې او که نه؟

چیرته د غوا یا مېښې لری که په مخه درشي
راته راوړې یې دا ځواني خو به کوې او که نه؟

د کابل یخو شپو کې تن بړستن کې نه تودیږي
د جلال آباد نارنج گوپي راباندې خورې او که نه؟

په کوم خیرات که چیرته پیښ شوې په ایمان یې وایه
ما ته به وریجې د کورتۍ جیب کې راوړې او که نه؟

غزل

څو مره ژور مې زړه ته کیوتلې
څنګه زړه ور مې زړه ته کیوتلې
ما وې چې ښه د پردرته وګورمه
په یو نظر مې زړه ته کیوتلې
یو هنګامه مې زړه کې جوړه شوله
په شور و شر مې زړه ته کیوتلې
مینې شتمن دې کړم خیرونه دې وي
لکه سره زر مې زړه ته کیوتلې
واه د ښکلا ملکې څه دې وکړل
څه په هنر مې زړه ته کیوتلې
سکنې ماښام دې راته ښه رنګین کړ
زیړ مازیګر مې زړه ته کیوتلې
د ښکلا بُت دې په کې وتراشلو
لکه آذر مې زړه ته کیوتلې

۲۹\۱۱\۲۰۰۵

خیرخانه- کابل

پیوستون

کاروان سره د سولې ځو په لور د پیوستون
لیدلی دی یارانو ما هم زور د پیوستون

ملي وحدت به بیا زموږ وطن کې تامینیږي
د هر افغان په خوله کې دی یو شور د پیوستون

د امن تر جنډې لاندې ودان به وي تر تله
په مینه باندې جوړ چې وي کوم کور د پیوستون

که خدای کول ولس به مو راټول په یو تغر شي
لیدلی مې په خوب کې یو انځور د پیوستون

(عابده) یو ناره له خولی نه باسم د وروری
ادا چې کړمه ژوند کې دا یو پور د پیوستون

غزل

چې ستا کوڅې تــه راغلم
جوړ میکدې تــه راغــلم

په کې توبه مـــــاتیږي
داسې شېبې تــه راغـلم

چـــې مې پــه کانو ولي
دادې هـــغې ته راغلم

شعر کې مې شل نه کړل
لنډې کیسې ته راغلم

وی "بازه" پوخ راغـــلې
ما وی یو شپې ته راغلم

۵\۱۲\۲۰۰۵

پېښور

غزل

تا پـــــسې هــــر دم ګرځي
زړه مې چـــم پـــه چم ګرځي

چیرته چې مــــې زړه غواړي
هلته مې قـــدم ګـــــرځي

ستا مینه زمـــا ژونـــدون
تن او سیــــوری سم ګرځي

چـــیرتـــه خو به وګورو
مـــا پســـې صنم ګرځي

ستـــرګې بـــتخانې زما
زړه کـــې مې حرم ګرځي

میـــنه کې عـــابد مدام
جګ سر وړي علم ګرځي
۲/۰۱/۲۰۰۶کابل

غزل

ښکلو ته ګورم نـــــــنـــــــداره کومه
خو زړه ته تيـــــــر شي خساره کومه

ما يې سبــــــا د ليدو نيت کړی دی
بيګاه تـــــه زه استـــــــخاره کومه

چې راته کوم ښکلی پـــــه مخه راشي
زه د شـــــوخـــــــې مظاهره کومه

کله به ستا د وصال وس خدای راکړي
اوس غريـــــبي ده ګـــــذاره کومه

رانه چارګل رانـــــــه پيزوان غواړي
ځمه ســـــودا له بنــــــجاره کومه

۰۴/۰۲/۲۰۰۶
د کابل منډيي، سرای زرداد

غزل

ستا د سینې سره په جنګ خو نه یم
ښکلیه ! یو موټې لونګ خو نه یم

چې بلا ښکلي مې په ښار کې ساتي
د چا په خیر د چا په منګ خو نه یم

خیر دی که تور لکه د سکور یمه زه
شکر د چا په زړګي زنګ خو نه یم

د زړه ټوټې په ټولو ښکلیو ویشم
زه د یو ښکلې څه ملنګ خو نه یم

لکه د باز په ښکار سترګې سرې دي
جانانه زه روږدی په بنګ خو نه یم

غزل

چې بې پروانه زه له خپل ځان شومه
ایله چې اوس جانان ته ګران شومه

چې به شمال د چا وږمه راوړله
زه به په باد پسې روان شومه

چا تندی تریو کړ څوک موسکی غوندې شو
د چا رقیب د چا جانان شومه

په نیم نظر چې رانه ټول زړه یوسي
ښکلو ته زه څومره ارزان شومه

کله په بله رانه مخ اړوي
کله یې سترګو کې عیان شومه

یو درویش ته!

په ازغنو لارې سر وي
او په ېبلو پښو مزل کړي
د زخمي لاسونو خاپې
رنګیني د خپل غزل کړي

*   *   *

ستوري راوړي په لمن کې
دا په چا باندې مین دی؟
چې هوا کې څراغ بل وړي
نو رڼا باندې مین دی

*   *   *

کوم تصویر ورځنې ورک دی
کاڼي شي ورته هینداره
خپل مرام ته به رسیږي
لټوي چې ورکې لارې

*   *   *

چې جهان پرې ښایسته شي
د آسمان ستوري امیل کړي

د جانان سپينې سينې ته
د غزل توري اميل کړي

*   *   *

بدرنګئ ته نه ورګوري
ښکلا ټوله کړي راټوله
يو له جنګه يې نفرت دی
خوښوي نړۍ کې سوله

*   *   *

وايي وخت د تورې نه دی
ستن راواخلئ عزيزانو
دا شليدلی ګريوان ګورئ
دا ګنډل غواړي يارانو
۲۳/۱۱/۲۰۰۶

غزل

د پسرلي تر ښکلا دنګ جانانه
پر سينه وکره لونګ جانانه

نن به دې ښه په ديدن ځان مړوم
نن دې تر ډېره يم تر څنګ جانانه

دا چې ډېر ډېر درته ځير ځير يمه زه
دا مې بلا ډېر ښځبلي بنګ جانانه

لږ خو راوګوره د خدای په خاطر
لږ خو مې ومنه قلنګ جانانه

کله به ته هم په چا زړه وبايلې
کله به ته هم شې ملنګ جانانه
که مولا تا زما تر خوا راولي
وبه ګټم بايللی جنګ جانانه
٢٦/١١/٢٠٠٦کابل

غزل

مه راکوه غم ستــــــرګــــې راواړوه
ته او خدای صنم ستـــرګې راواړوه

ستا ښکلا به لیپې لپـــــــې وڅښمه
ګوره راته سم ستـــــــــرګې راواړوه

تل د ستمګرۍ ادا نــــــــازورمه
نن وکړه کـــــرم ستـــرګې راواړوه

ټول به دې په سترګو کې راټول کړمه
ته خـــو پـــه یو دم سترګې راواړوه

ما مې درته زړه په لار کې ایښی دی
کیږده پرې قـــدم سترګې راواړوه
۲۰۰۶/۱۱/۲۹ کابل

د ښکلا رنګونه

زه چې اول اول مين غونډې شوم
او د رنګونو په مانا لږ و ډېر وپوهيدم
نو ما به داسې ګڼه
چې زيړ رنګونه په رښتيا د مينتوب نښه وي
زما به هله دا باور پوخ شو
چې د مالت جونو به
خپلو ښاديو کې سندرې ويلې
نو دا ټپه يې يې ضرور ويله
((زه په مين سرې پوهيږم
يا يې رنګ زيړ وي ، يا يې شونډې وچې وينه))
کله نا کله به مې
يو زيړ ښنين د تور کميس له لاندې واچولو
او د ګريوان تڼۍ مې خلاصې ساتې
او کله کله به مې
زيړ ګل بند په غاړه واچولو
بيا به مې ټول مازيګر

آن تر خړي ماښامه
د ګودر لاري څارې
* * *
اوس چې زما مینتوب
د لیونتوب تر حده ورسیدو
نو د رنګونو دا مانا راته پیکه ښکاره شوه
ځکه چې ته په هر یو رنګ کې راشې
نو ستا له نوره رنګ رڼا واخلي
اوس راته ستا له رویه ټول رنګونه ښکلي ښکاري

۱۱/۱۲/۲۰۰۶
د کابل منډیي
سرای زرداد

غزل

اوس جانان ته سم کتلی نه شمه
ځان ته خو څه غم کرلی نه شمه

مینه یې په زړه کې راکرلې ده
مینې نه قسم خوړلی نه شمه

ته چې اوسې هلته ښه چابک ځمه
بل خوا ته قدم وهلی نه شمه

ستا ښکلا په تورو کې رانغاړمه
مات مې شه قلم لیکلی نه شمه

شوخ نظر

داسې په شوخ نظر خو مه راګوره
هسې نه ستا د تورو سترګو له غبار څنې
الماس جوړ شي
زما د زړه په شینکي فصل لکه تندر پریوځي
بیا به مې زړه کې ستا د مینې کروندې باندې لمبې پورې کړي
د کابل منډيي، سرای زرداد
۲۰/۱۲/۲۰۰۶